

Nasz elementarz

Podręcznik do szkoły podstawowej

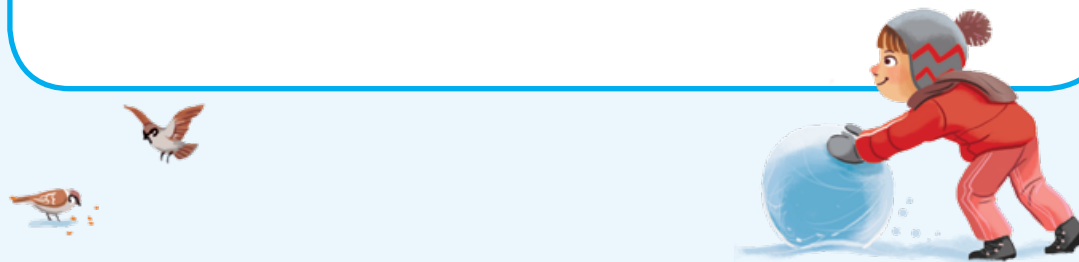
Maria Lorek, Lidia Wollman

Z tego podręcznika korzysta teraz:

1.....

2.....

3.....

Kochane Pierwszoklasistki,

Kochani Pierwszoklasiści,

„Nasz elementarz” powstał dzięki pracy wielu osób.

Dbajcie o niego i nie rysujcie w nim.

Za rok będzie szkolnym przewodnikiem

dla waszych młodszych koleżanek i kolegów.

klasa 1

część 2

Warszawa 2014

ISBN 978-83-64735-00-4 (całość) ISBN 978-83-64735-02-8 (część 2)

Spis treści

- 4–5 **N** jak nos
- 6–7 Poznajemy świat za pomocą zmysłów
- 8–9 Spotkanie z liczbą 5
- 10–11 **C** jak cytryna
- 12–13 Matematyczne gry i zabawy
- 14–15 Język migowy, alfabet Braille'a
- 16–17 Spotkanie z liczbą 0
- 18–19 Litera **ę**
- 20–21 Mierzymy i porównujemy
- 22–23 Litera **ą**
- 24–25 Spotkanie z liczbą 6
- 26–27 Świąteczne zakupy
- 28–29 Robimy cynamonowe pierniki
- 30–31 „Zima”
- 32–35 **Ł** jak łopatką
- 36–37 Spotkanie z liczbą 7
- 38–39 **B** jak bajka
- 40–41 „Jedno życzenie”
- 42–43 Dawniej i dziś
- 44–45 Tydzień
- 46–47 Kalendarz pogody
- 48–49 Bajkowa gra planszowa

- 50–51 Spotkanie z liczbą 8
- 52–53 „Kto porwał nos bałwana”
- 54–55 Planujemy wyprawę do lasu
- 56–57 Las zimą
- 58–59 Matematyczne gry i zabawy
- 60–61 **G** jak góra
- 62–63 Spotkanie z liczbą 9
- 64–65 Gabrysia opowiada
- 66–67 Matematyczne gry i zabawy
- 68–69 **Z** jak zamek
- 70–71 Spotkanie z liczbą 10
- 72–73 Obserwujemy niebo
- 74–75 Planeta Ziemia
- 76–77 Matematyczne gry i zabawy
- 78–79 Eksperymentujemy
- 80–81 Spotkanie z liczbą 11
- 82–83 Globus
- 84–85 Spotkanie z liczbą 12
- 86–87 Co robimy w ciągu dnia
- 88–89 Zegar
- 90–91 Klasowy kalendarz urodzin
- 92–93 Niezwykła historia liczb i cyfr
- 94–95 Co już potrafimy

Edukacja polonistyczna

Edukacja matematyczna

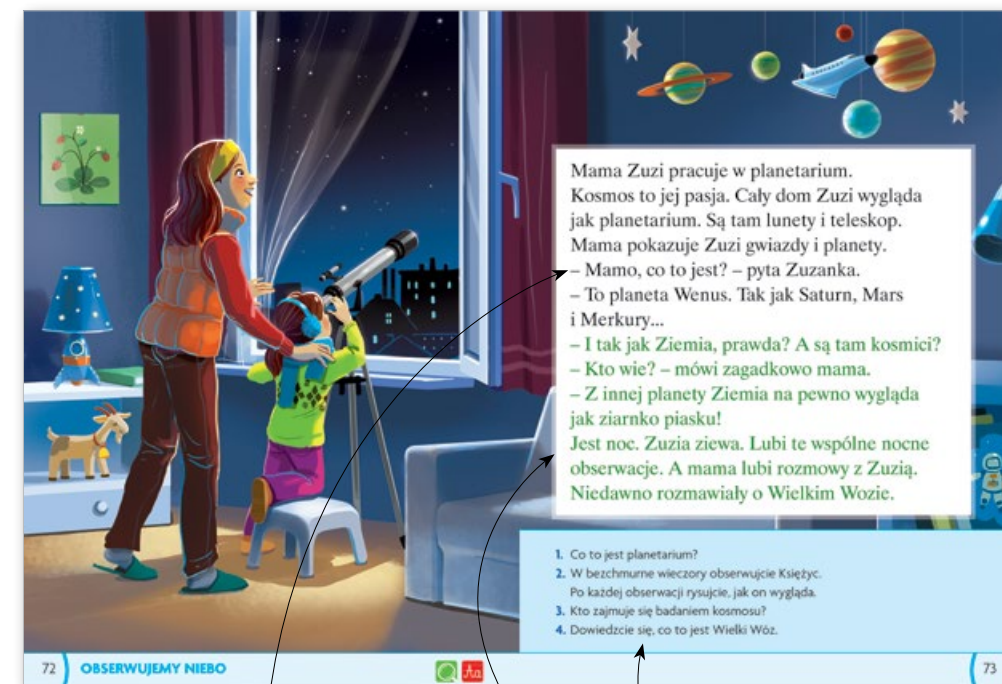
Edukacja przyrodnicza

Edukacja artystyczna

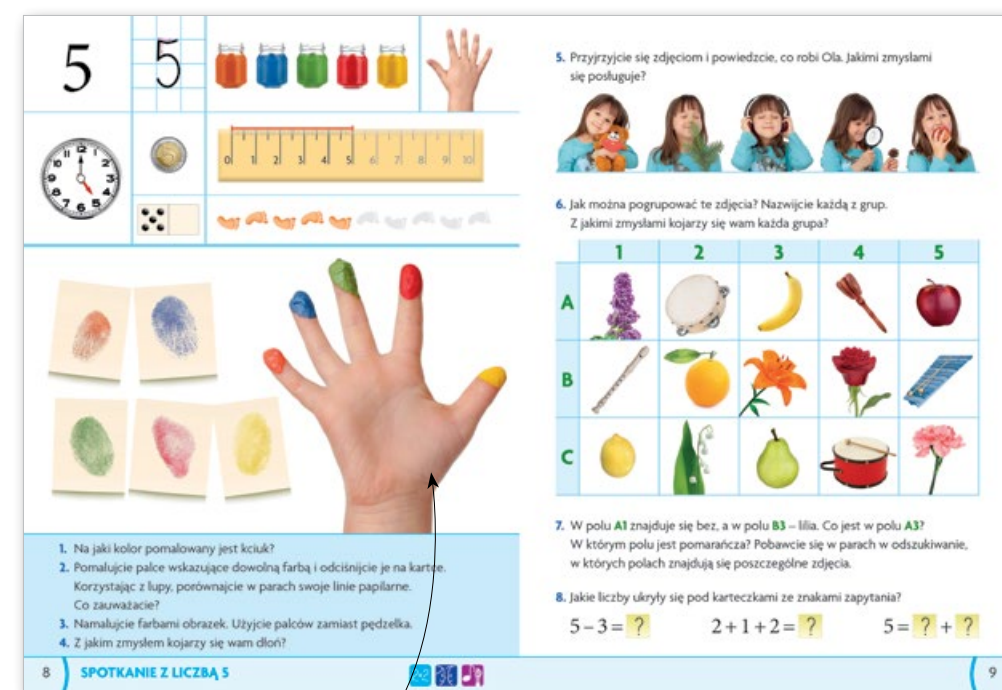
Edukacja społeczna

Teksty zbudowane z kolejno wprowadzanych liter, napisane czarną czcionką.

Teksty dla chętnych, napisane zieloną czcionką.

Pytania, polecenia, inspiracje do aktywnego działania.

Tematyczne ilustracje wprowadzające kolejne liczby.

Piktogramy określające rodzaj edukacji.

n N

n N

nos

nos

Natalka

kanarek

bernardyn

Ten malutki kundelek to Nosek.
Jest psem Natalki.
Kanarek pani Aliny to Nutka.
Trajkotka to kotka Leny.
A tam stoi pan Jan Nowak.
Kim jest pan Jan?

1. Co wiecie o zawodzie weterynarza? Czego jeszcze chcecie się dowiedzieć?
2. W jaki sposób psy pomagają ludziom? Jak ludzie pomagają psom?
3. Dowiedzcie się, co to jest dogoterapia oraz hipoterapia.
4. Pies ma doskonały węch, a kot wzrok.
Jakimi zmysłami posługuje się człowiek?
5. Dlaczego warto adoptować zwierzęta ze schroniska?

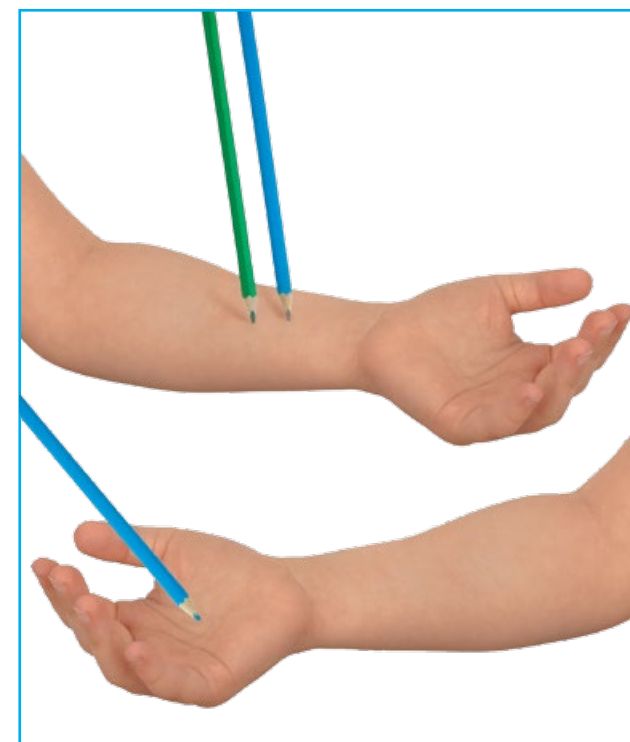

1. Wytnijcie otwór w kartonie i podklejcie go przezroczystą folią. Nalejcie na folię trochę wody. Sprawdźcie, jak przez nią widać.

2. Pobawcie się w odgadywanie za pomocą węchu, co znajduje się w pojemniczkach.

3. Pobawcie się w parach. Jedna osoba zamyka oczy i stara się odgadnąć, iloma kredkami została dotknięta. Druga osoba dotyka jedną kredką lub dwiema kredkami równocześnie różnych miejsc na ręce osoby z pary. Na której części ręki najlepiej wyczuwamy dotyk?

4. Sprawdźcie, jak smakują różne produkty, kiedy nie możecie ich zobaczyć ani powąchać. Od czego zależy smak potraw?

5. Posłuchajcie, co się stanie, kiedy szarpniecie gumkę naciągniętą na pudełku, a potem dotkniecie jej dłonią. Wykorzystajcie to doświadczenie do zaprojektowania własnego instrumentu muzycznego.

Zmysły

dotyk

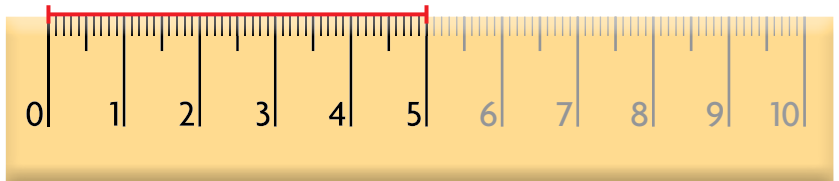
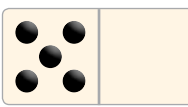

węch

wzrok
słuch

smak

5

5

5. Przyjrzyjcie się zdjęciom i powiedzcie, co robi Ola. Jakimi zmysłami się posługuje?

6. Jak można pogrupować te zdjęcia? Nazwijcie każdą z grup. Z jakimi zmysłami kojarzy się wam każda grupa?

	1	2	3	4	5
A					
B					
C					

7. W polu **A1** znajduje się bez, a w polu **B3** – lilia. Co jest w polu **A3**? W którym polu jest pomarańcza? Pobawcie się w parach w odszukiwanie, w których polach znajdują się poszczególne zdjęcia.

8. Jakie liczby mogły się ukryć pod karteczkami ze znakami zapytania?

5 - 3 = ? 2 + 1 + 2 = ? 5 = ? + ?

1. Na jaki kolor pomalowany jest kciuk?
2. Pomalujcie palce wskazujące dowolną farbą i odcisnijcie je na kartce. Korzystając z lupy, porównajcie w parach swoje linie papilarne. Co zauważacie?
3. Namalujcie farbami obrazek. Użyjcie palców zamiast pędzelka.
4. Z jakim zmysłem kojarzy się wam dłoń?

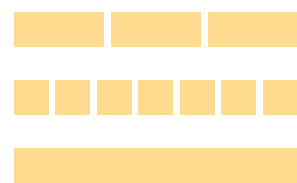
c C

c C

cytryna

cytryna

Celina

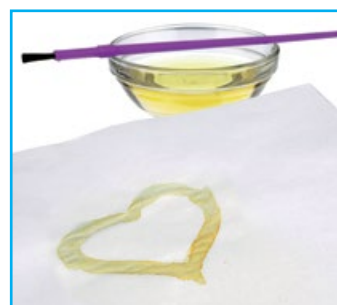
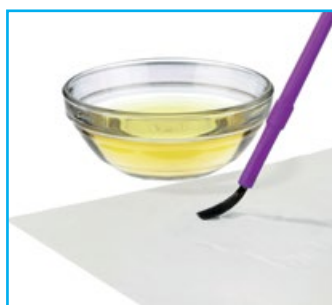

pajacyk

noc

Celina ma cytryny. Wyciska sok i maluje nim na kartce.
 – Co tu jest namalowane? – pyta.
 – Nic – odpowiada Karol.
 Tata Celiny prasuje rysunek.
 – I co? – dopytuje Karol, kiedy kartka jest uprasowana.
 – Jest cyrk – mówi tata.
 – I pajacyk! – dodaje Karol.
 Potem takim cytrynowym atramentem Karol maluje noc.
 A co namaluje tata?

1. Cytryna jest kwaśna. Jakie inne smaki znacie?
2. Napiszcie lub narysujcie coś cytrynowym sokiem. Poproście dorosłego o uprasowanie kartki, kiedy rysunek wyschnie.
3. Narysujcie obrazek świecą lub kredką świecową. Potem zamalujcie całą kartkę farbą w ciemnym kolorze.
4. Do czego można wykorzystać sok z cytryny?

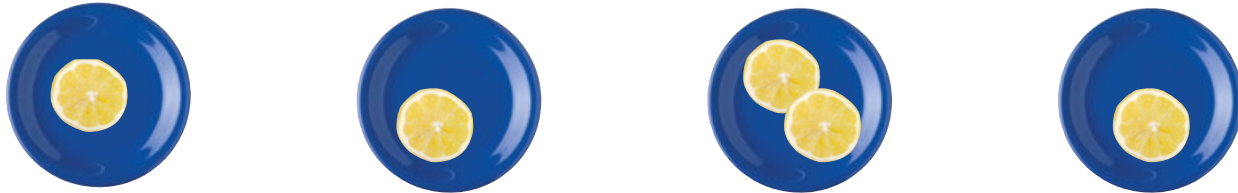
1. Ile plasterków cytryny wystarczy, aby otrzymać 5 połówek?

2. Ola miała 5 talerzyków i 5 plasterków cytryny. Rozłożyła je w taki sposób.

• Ula miała 4 talerzyki i 5 plasterków. Rozłożyła je w taki sposób.

• Jak inaczej można rozłożyć 5 plasterków cytryny na 4 talerzykach?
Jak można je rozłożyć na 3 talerzykach? Jak na 2?

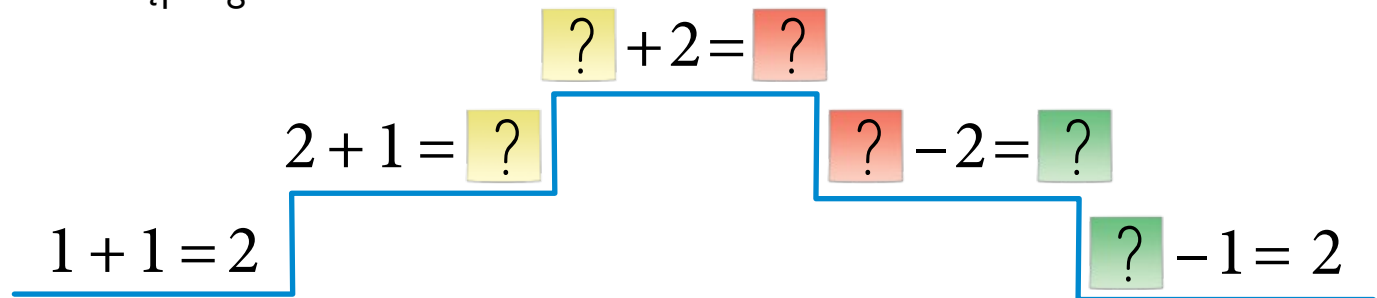
3. Ula lubi kwaśne napoje, ale nie lubi bardzo zimnych. Karol lubi tylko słodkie napoje. Bartek i Jola piją wodę mineralną, ale Bartek lubi bardzo zimną i kwaśną. Kto wybierze sok malinowy? Kto wodę z lodem i cytryną?

4. Jaki wyraz powstanie z tych sylab? Jakie inne wyrazy można z nich ułożyć?

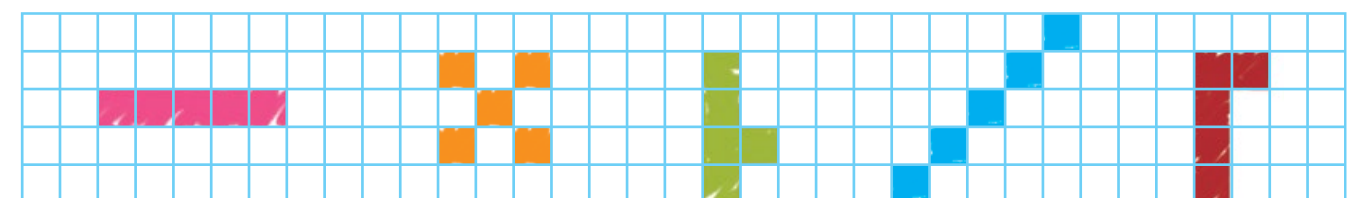
5. Wykonajcie działania. Pamiętajcie, że wynik każdego z nich jest początkiem następnego.

6. Dzieci bawią się w pokazywanie liczb na palcach. Każda para ma pokazać razem tyle palców, ile wskazał Hoan. Jola pokazała 3 palce, a Patryk 2. Maja pokazała 4 palce. Ile palców musi pokazać Tomek? Pobawcie się w podobny sposób.

7. Jak inaczej można pokolorować 5 kratek, aby każda z nich stykała się przynajmniej z 1 kratką?

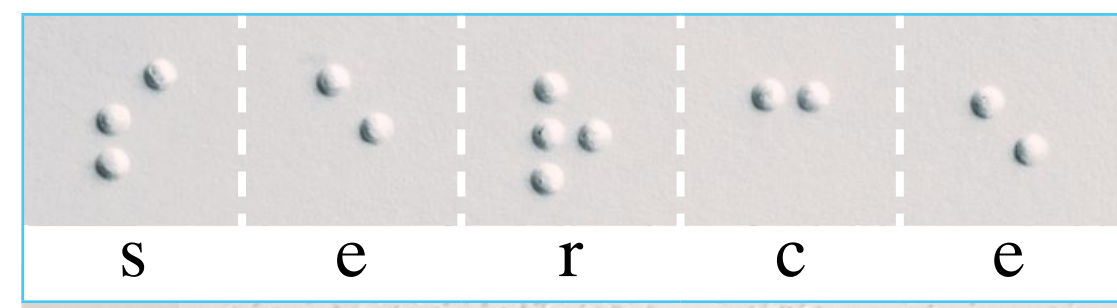
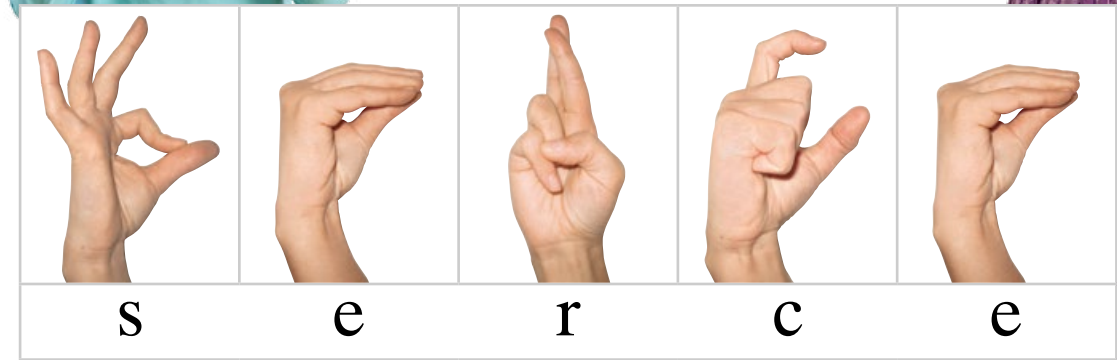

witam

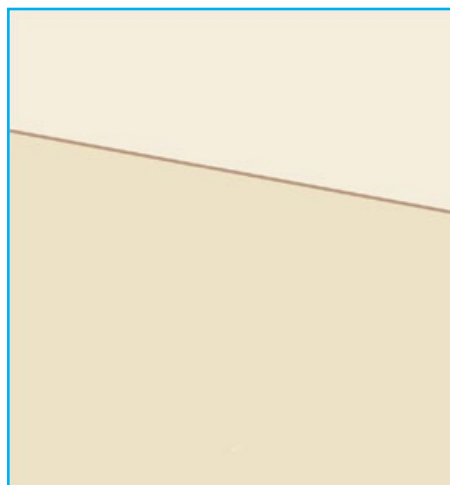
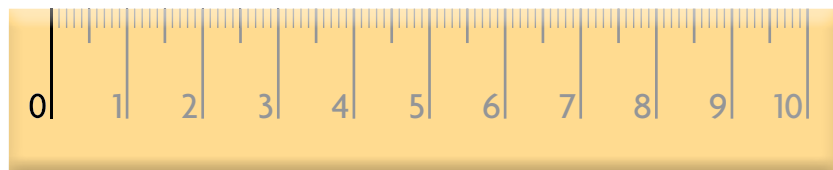
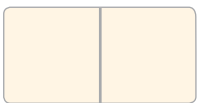
serce

1. Natałka z mamą były w klubie „Mówimy Sercem”. Mama Natałki i jej znajomi są głusi. Porozumiewają się językiem migowym. Dowiedzcie się, co to jest język migowy.
2. Jola pokazuje słowo **witam**, a Zuzanka – słowo **serce**. Powiedzcie, co to znaczy „serdeczne powitanie”. Co oznacza „serdeczny uścisk dłoni”?
3. Jak czytają osoby, które nie widzą? Dowiedzcie się, co to jest alfabet Braille’a.

0

0

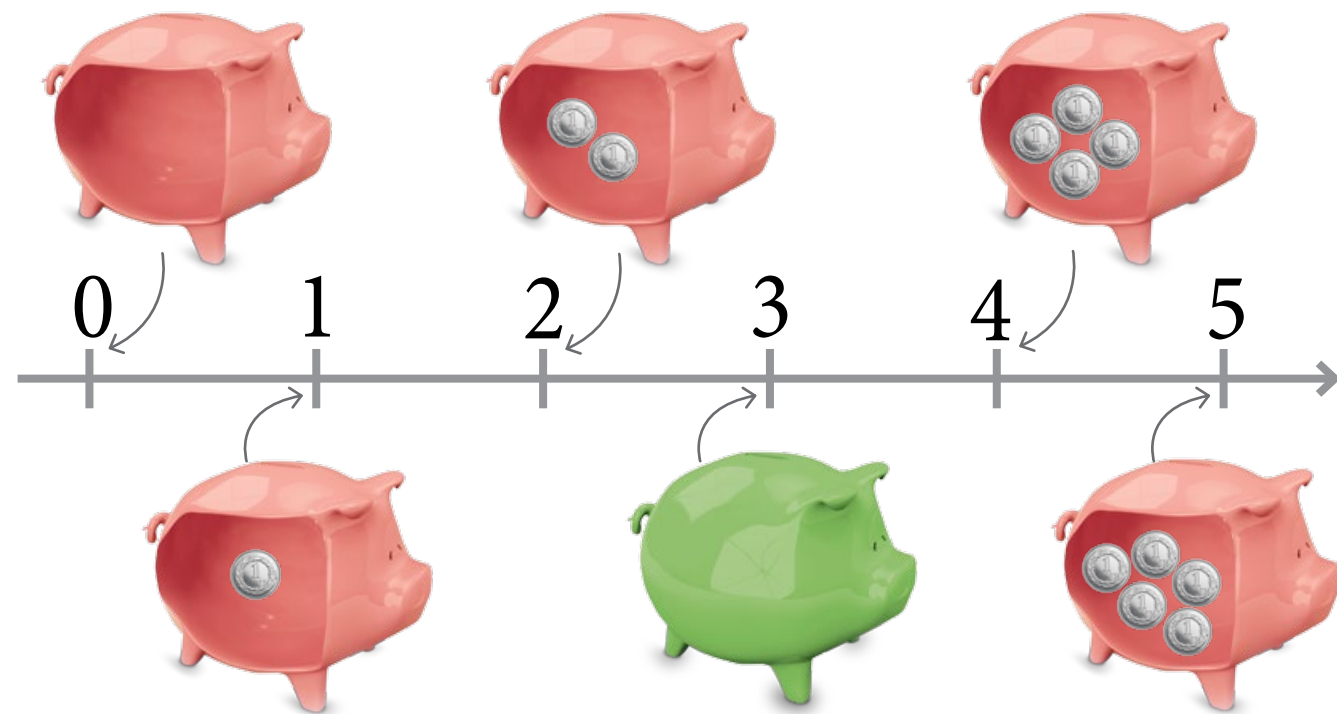

1. Opowiedzcie historyjkę przedstawioną na obrazkach. Dlaczego na ostatnim obrazku nie ma żadnego prezentu?
2. Poszukajcie cyfry 0 na stronach „Naszego elementarza”.
3. Posłuchajcie wiersza Jana Brzechwy pod tytułem „Zero”.
4. Ile zębów ma ptak? Ile skrzydeł ma pies? Ile gruszek rośnie na wierzbie? Pobawcie się w zadawanie podobnych pytań.

5. Tomek, Emil i Maja mają po 5 kulek. Ukryli je w dłoniach. Ile kulek chowa w zamkniętej dłoni każde z dzieci? Pobawcie się w parach w podobny sposób.

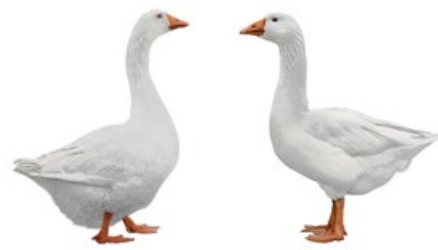
6. Ile złotych jest w zielonej skarbonce?

7. Lena miała 5 złotych. Kupiła jogurt za 2 złote. Ile pieniędzy jej zostało? Czy może kupić jeszcze 1 jogurt? Ułóżcie podobne zadania.

ę

ę

gęsi

gęsi

węzełek

gęsie pióro

maluję
kleję
pakuję

• Rozwiąż rebus.

Ola mówi: Mam kolorowy papier,
pióro, makaron, nitkę i kokardę.

Wycinam.

Kleję.

Mój tata ma
na imię Adam.
Na imieniny
dam mu laurkę.

Maluję.

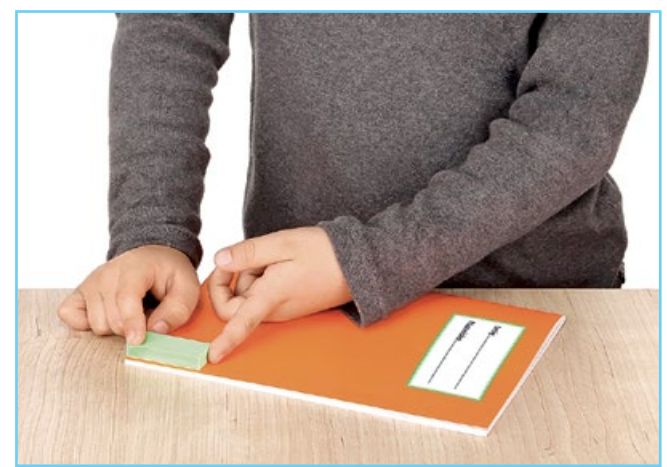
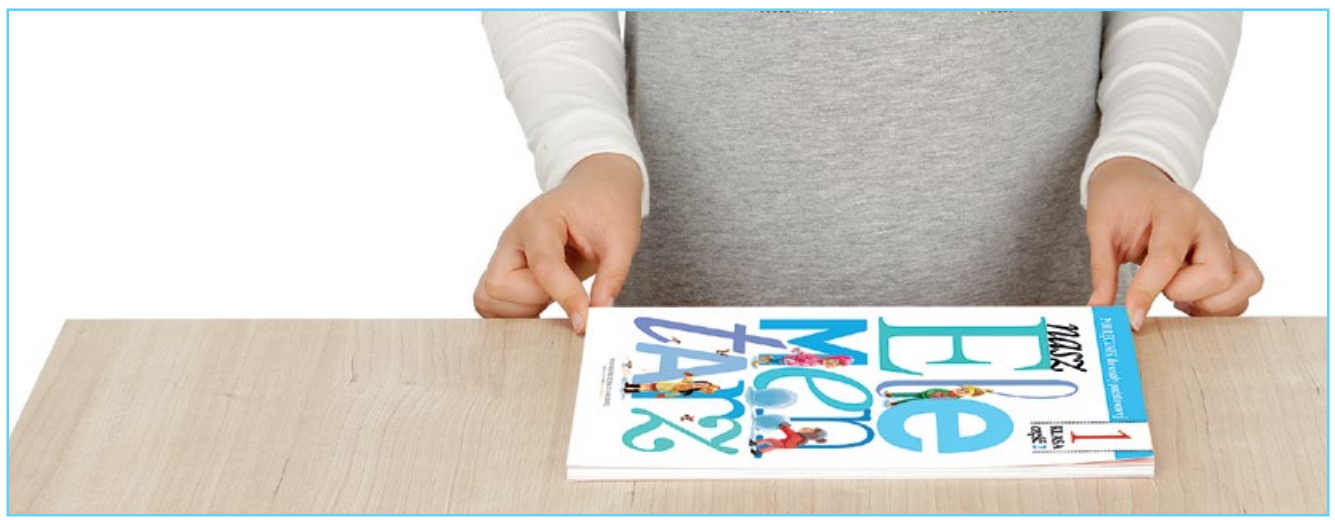

Nawlekam.

Mam piękne korale i spinkę.
Takie same dam mamie.
Majce podaruję pióro.

1. Jak sądzicie, jaki prezent sprawi rodzicom lub dziadkom większą radość: kupiony czy własnoręcznie wykonany? Porozmawiajcie o tym.
2. Ola zapytała Majkę, co by było, gdyby z polskiego alfabetu zniknęła litera ę? Jak brzmiałyby słowa: **gęś**, **węzełek**, **kęs**, **gęsty**?
3. Dowiedzcie się, do czego służyło kiedyś gęsie pióro.

1. Dzieci z klasy 1a za pomocą sznurka porównywały długość różnych przedmiotów i wysokość osób. Pobawcie się w podobny sposób.
2. Podzielcie się na kilkuosobowe zespoły. Każdy zespół dostanie długi sznurek. Ustawcie się tak, żeby trzymany przez was sznurek najpierw przybrał kształt trójkąta, a później prostokąta.

3. Pobawcie się w mierzenie. Wykorzystajcie do tego różne przedmioty, własne dłonie i stopy. Porównajcie wyniki pomiarów.
4. Jak myślicie, który sposób mierzenia przedstawiony na zdjęciach jest najbardziej dokładny?
5. Zaproponujcie zabawy, w których wykorzystacie mierzenie, na przykład: kto dalej rzuci, kto dalej skoczy.

ą

ą

wąsy

wąsy

gąski

Maja i Tomek mają:

kolorowy papier, modelinę,
plastelinę, cekiny.Wycinają wąskie paski, kleją, lepiają.
Potem Majka robi kokardę,
a Tomek pająka.

Jola ma: kolorowy papier,
watę, farby i mazaki. Co robi?
Mikołaja z wąsami.
Hoan ma: białą kartkę, słomki
i piórka. Co robi? Gąskę.

wstążka

nawlekają
wycinają
dodają
lepiają
rysują

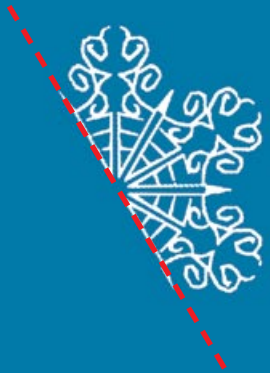
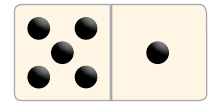
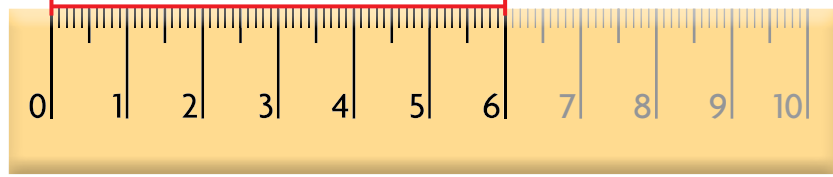
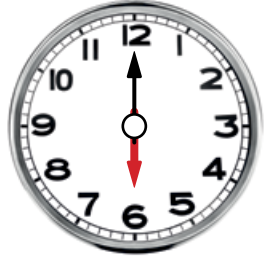
1. Jakie ozdoby choinkowe wykonały dzieci?
2. Zaprojektuj ciekawą ozdobę na choinkę. Wytłumacz koleżance lub koledze, jak ją zrobić.

● Rozwiąż rebus.

6

6

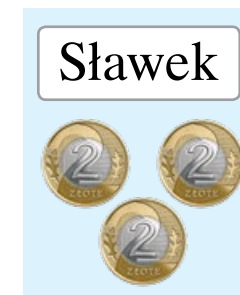
1. Przyjrzyjcie się rysunkom płatków śniegu. Są do siebie podobne, chociaż każdy płatek jest inny. Odkryjcie, co mają ze sobą wspólnego.
2. Przyłóżcie wzdłuż linii przerywanych prostokątne lusterko. Jaki obrazek powstał?
3. Obejrzyjcie przez lupę płatki śniegu. Narysujcie podobne płatki.

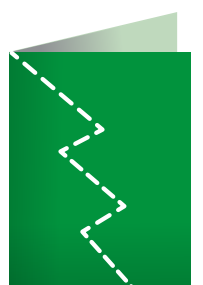
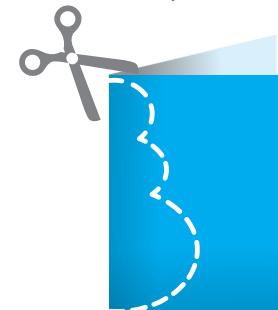
4. Dzieci z klasy 1a przygotowali ozdoby, które wykorzystają do zabawy w sklep. Jakie ozdoby zrobili dzieci? Ile kosztuje każda z nich?

- Jakie ozdoby mogą kupić: Wojtek, Sławek, Lena i Ala?

5. Złóżcie na pół kartki papieru. Narysujcie pokazane wzory, zaczynając od miejsca zagięcia, a następnie je wyciąć. Wymyślcie inne wzory.

Tata i Celina są na rynku. Kupują upominki.

– Kupimy dla mamy te korale? Są takie piękne – mówi Celina.

– Kupmy korale i klipsy – proponuje tata.

– A co damy panu Cyrylowi? – pyta Celina.

– Panu Cyrylowi kupimy stroik.

– Tato, zaprosimy go do nas w Wigilię?

Lubię, gdy jest z nami. I on nas lubi.

– Zaprosimy. Nie zostawimy go samego.

Mama ulepi pierogi z kapustą, a ja upiekę makowiec. Babcia zagra na pianinie kolędy – odpowiada tata.

– A ja sama zrobię prezent dla pana Cyryla.

1. Opowiedzcie o najważniejszych świątach, które są obchodzone w waszych rodzinach.
2. Czy wszyscy obchodzą święta Bożego Narodzenia?
3. Dowiedzcie się, jakie święta obchodzi się w innych krajach.
4. W jaki sposób możemy pomagać osobom starszym, samotnym?

Pierniki z cynamonem

Robimy ciasto.

Wykrawamy kółka.

Układamy po 6 kólek blisko siebie.

Po wyjęciu z piekarnika ozdabiamy pierniki.

1. Babcia położyła na tacy 6 pierniczków. Dzieci wzięły 2 pierniczki. Ile pierniczków zostało na tacy? Narysujcie rozwiązanie.

2. Dziadek i Patryk przygotowali pudełko na pierniczki. Iloma obrazkami je ozdobili? Jaki obrazek znajduje się między bałwankiem a bombką?

- Których obrazków nie widać na złożonym pudełku?

3. Kto lubi pierniczki? Kto lubi krakersy? Przeprowadźcie ankietę w klasie, a później wśród swoich znajomych i rodziny.

	Darek	Łucja	Hoan	Iwona	Emil	Zuzia

- Ile osób lubi i pierniczki, i krakersy?
- Jaki smak mają pierniczki, a jaki krakersy?

Józef Czechowicz

Zima

Pada śnieg, prószczy śnieg,
wszędzie go nawiało.

Dachy są już białe.
Na ulicach biało.

Strojne w biel,
w srebrny puch,
latarnie się wdzięczą.

Dzyń, dzyń, dzyń, dzyń.
Dzwonki sanek brzęczą.

Pada śnieg, prószczy śnieg,
bielutki jak mleko.

W sklepach gwar,
w sklepach ruch:
– Gwiazdka niedaleko!

Jeszcze dzień,
jeszcze dwa,
chłopcy i dziewczynki!

Będą stać niby las
na rynku choinki...

1. Zamknijcie oczy i posłuchajcie wiersza. Otwórzcie oczy, a następnie narysujcie obrazek na podstawie swoich wyobrażeń.
2. Porównajcie swoje prace z ilustracją w podręczniku.
3. Wyobraźcie sobie, że znaleźliście się w środku ilustracji, która nagle ożyła. Co widzicie, słyszycie i czujecie?

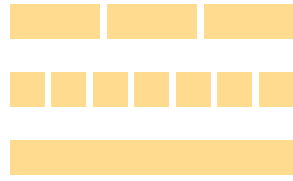
ł Ł

ł Ł

łopatka

łopatka

Lucja

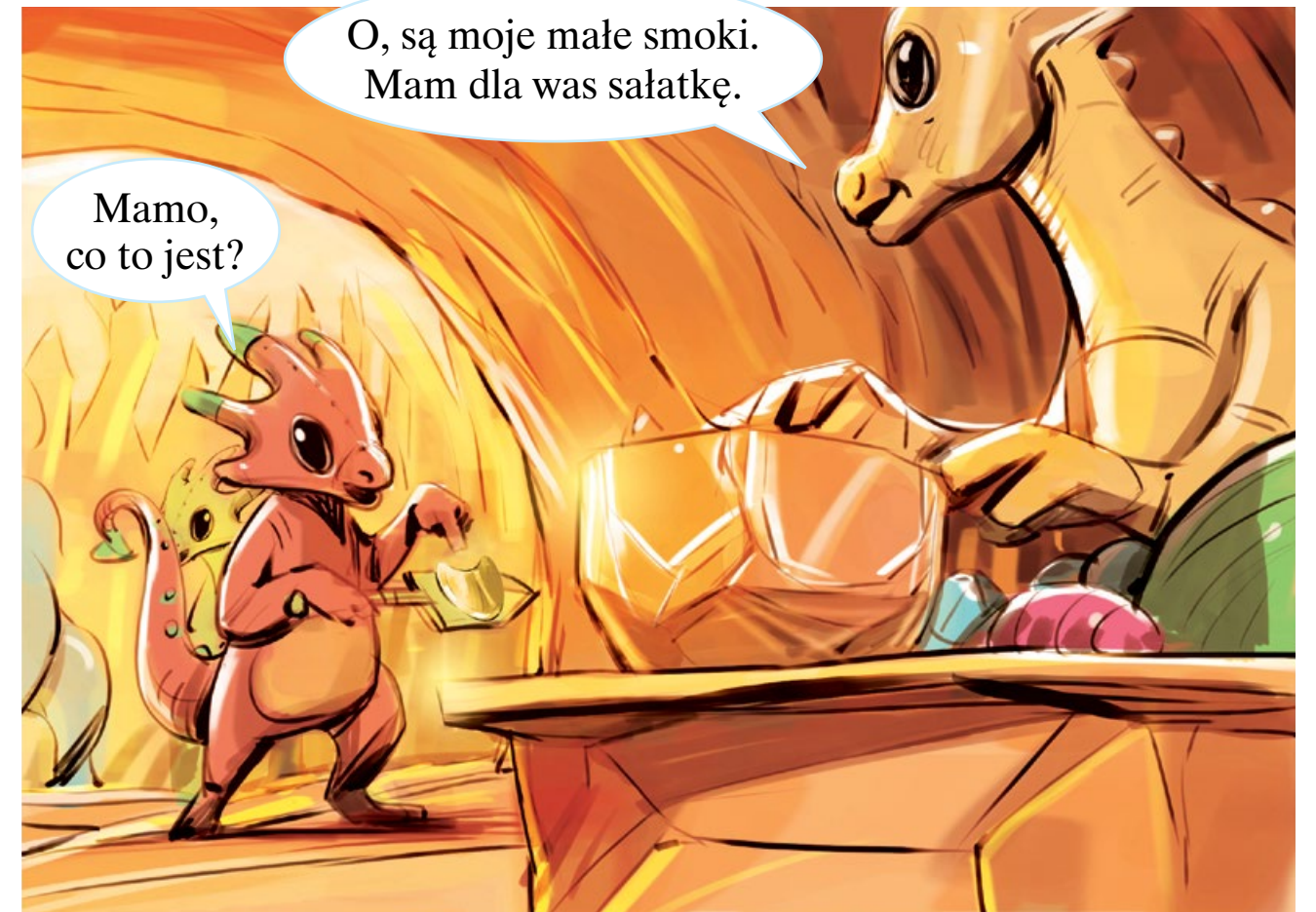
dołek

dół

Rozwiąż rebus.

sa

Płatek?

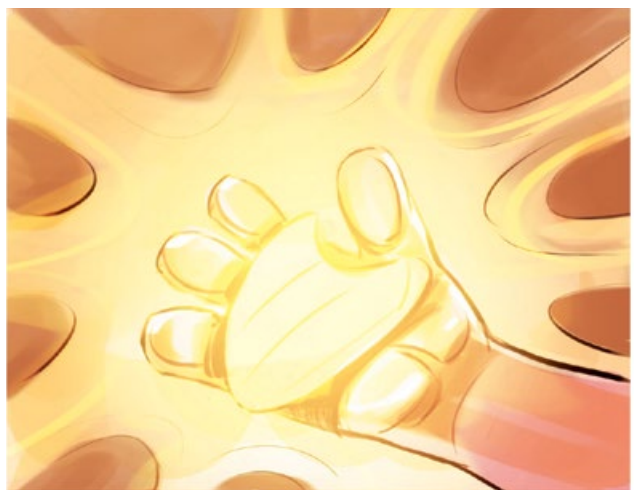
Łata?

Moje smoki, to jest prastara łuska króla smoków.

Dawno temu ukrył ją król smoków. Łuska daje smokom wielką moc. Jest dla nas cenna. Solo, dotknij łuski.

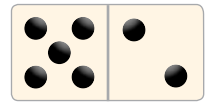
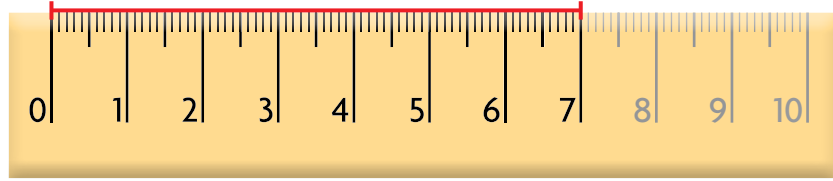

O! Latamy!

1. Przypomnijcie sobie historię o smokach z pierwszej części podręcznika.
2. Dokąd mogły polecieć smoki? Ułóżcie dalszy ciąg tej historyjki.
3. Jaką inną czarodziejską moc mogłaby mieć znaleziona łuska?
4. Wymyślcie przedmiot, który ma magiczne właściwości. Narysujcie go albo zróbcie z dowolnych materiałów. Opowiedzcie o nim.

7

7

1. Na ilustracji jest siedmiu krasnoludków. Czego jeszcze jest siedem?
2. Odszukajcie krasnoludka Maurycego. Nie ma on paska ani okularów. Ma brodę. Nosi czapkę z dużym pomponem. Trzyma latarnkę.
3. Ułóżcie zadanie o ptakach, które widzicie na ilustracji.
4. Wymyślcie zagadki związane z ilustracją.

5. Krasnal Maurycy powiesił na sznurku pranie. Co spadło? Na którym miejscu wisiąło, licząc od lewej strony?

6. Królowna zaklęta w żabkę skacze po kamykach. Wykonajcie działania, które ilustrują skoki żabki. Ułóżcie podobne zadania.

$$2 + 1 = 3$$

$$3 + 2 = 5$$

$$5 + 2 = ?$$

$$7 - 1 = ?$$

$$3 + ? + ? = ?$$

$$7 - ? - ? = ?$$

7. Przeczytajcie zadanie. Wykonajcie do niego rysunek i obliczenia.
Królowna Alina ma 5 lat. Królowna Kamila ma o 2 lata więcej od Aliny. Ile lat ma królowna Kamila?
 - Ułóżcie podobne zadania.

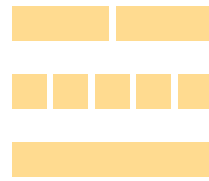
b B

b B

bajka

bajka

Bartek

rybak

gołąb

Była sobie starowinka, która miała wielki nos, latała na miotle i lubiła bajki. W swoim cukierkowym domku pod miastem spisała wiele tomów bajek. Nowe bajki opowiadali jej rudy kot Barnaba, biały kruk Albin i ryby w stawie.

Pewnego razu do jej domku zapukali Beata i Kuba.

– Którędy do miasta? – zapytał Kuba.

– Powiem wam w zamian za nową bajkę – odparła starowinka.

Beata i Kuba proponowali rozmaite historie, ale ona je знаła.

1. Jakie są wasze ulubione bajki? Porozmawiajcie o tym w klasie.
2. Zapytajcie w bibliotece szkolnej o ciekawe baśnie, zwane również bajkami dla dzieci. Wypożyczcie książkę z baśniami.
3. Wymyślcie bajkę o Babie-Jadze.
4. Narysujcie ilustrację do wymyślonej przez siebie bajki.

O rybaku i złotej rybce, o Jasiu i Małgosi, o gołębiu i mrówce.

– A bajka o tym, jak zła Baba-Jaga została zaklęta w kamyk? – spytała nagle Beata.

Tego starowinka nie znała. Historia była smutna, ale piękna. Starowinka otarła łzę z oka.

– Biedna ta Baba-Jaga. I ja jestem Babą-Jagą, ale całkiem inną. Zawiozę was do miasta na mojej miotle. I tak zrobiła.

Justyna Bednarek

Jedno życzenie

Iza i Franek siedzieli w pokoju, zastanawiając się, co robić w taką pluchę.

– Zajrzyjcie na strych – zaproponowała babcia – wasz pradziadek zgromadził tam kolekcję staroci...

Dzieciom rozbliły oczy: strych, starocie – te słowa zapowiadały dobrą zabawę. Dziadek dał im latarkę.

Na strychu pajęczyny pokrywały półki pełne dziwnych rzeczy.

– Co to? – zaciekawiła się Iza, sięgając po metalowy przedmiot.

– To tara! – zawołał Franek. – A wiesz, do czego służyła? Do prania!

Pocierało się o nią namoczony materiał i brud schodził nawet bez proszku!

– A to? – Franek wskazał na pudło z ogromnym lejkiem.

– To gramofon do słuchania płyt. Używano go, gdy nie było jeszcze płyt kompaktowych ani mp3.

– Ale to stare! – Chłopiec wyciągnął z kąta zakurzoną butelkę, lekko ją przetarł i... ojej! Nie zgadniecie, co się stało! Ze środka wydobyła się różowa mgła, a po chwili przed dziećmi stanął dżin, zupełnie jak z bajki!

– Co za ulga! – zawołał. – Siedziałem tu przez sto lat i okropnie zdrętwiały mi nogi. Dziękuję, że mnie wypuściliście, w nagrodę spełnię wasze życzenie!

No, co mam wyczarować? Może latający dywan, który przeniesie was na koniec świata? Albo na Księżyc?

– Do tego służą samoloty i rakiety kosmiczne – zauważyła Iza.

– To magiczny syrop, który zmniejszy was do rozmiaru pchełki!

– Przez mikroskop można widzieć świat oczami pchły. – Franek nie był przekonany.

– Za długo siedziałem w butelce, wszystko już zostało wymyślone!

Czego wam w takim razie potrzeba?

– Spraw, dżinie, żeby ludzie byli dla siebie dobrzy i życzliwi – poprosiła Iza.

– Umiem wyczarowywać tylko magiczne przedmioty. – Dżin się zasepił.

– Szkoda, bo chciałem cię prosić o dobry humor. Rozpylałbym go, gdy mama woła: „Co to za bałagan!”. – Franek się uśmiechnął.

– To załatwię ci maszynę do łykania kurzu!

– Dziękuję, mam już odkurzacza.

– Dzieci, wymyślcie coś. – Głos dżina brzmiał błagalnie. – Jeśli nic nie wyczaruję, będę musiał wrócić do butelki już na zawsze, a jest taka ciasna!

– Wiem! – Iza klasnęła w dłonie. – Wyczaruj wielką butlę, w której nie będą ci drętwieć nogi!

Uradowany dżin powiedział „abrakadabra” i na strychu stanęła ogromna butla. Ale zanim w niej zniknął, szepnął:

– Jednak udało mi się wyczarować porcję życzliwości...

Dzieci w pierwszej chwili nie zrozumiały, o co mu chodzi.

A wy rozumiecie?

1. Czym różnią się kuchnie przedstawione na ilustracjach?
W czym są do siebie podobne?
2. Wskażcie: piec kaflowy, żelazko na duszę, samowar, tarę, lampę naftową.
3. Z których przedmiotów, używanych dawniej, korzystamy również dzisiaj?
4. Dowiedzcie się, jak ludzie oświetlali swoje domy, zanim wynaleziono lampę naftową. W jaki sposób dawniej prali ubrania?

5. Jak należy w bezpieczny sposób korzystać z urządzeń elektrycznych?
6. Co by było, gdyby na świecie zabrakło energii elektrycznej?
7. Zapytajcie babcię lub dziadka, jak wyglądały ich domy, kiedy byli dziećmi.
8. Podajcie przykłady urządzeń, które ułatwiają człowiekowi życie.
9. Jak rozumiecie powiedzenie: „Potrzeba jest matką wynalazków”?
Wymyślcie urządzenie, które przydałoby się wam w domu.

poniedziałek
1

wtorek
2

środa
3

czwartek
4

piątek
5

sobota
6

niedziela
7

1. Co Bartek robił we wtorek? Co w środę? Którego dnia był na lodowisku? Co robił dzień wcześniej, a co dzień później?
- Ile dni ma tydzień?

poniedziałek 1 Lepilem balwana.

wtorek 2 Robilem karmnik.

środa 3 Dokarmiłem ptaki.

czwartek 4 Badalem lód.

piątek 5 Byłem na lodowisku.

sobota 6 Narysowałem komiks.

niedziela 7 Byłem w planetarium.

2. Jaki dzień tygodnia jest dzisiaj? Jaki był wczoraj? Jaki dzień był tydzień temu? Jaki będzie za tydzień?

3. Bartek zapisał domowe obowiązki mamy, taty, brata Jarka i swoje. Przygotował tabelę i zaznaczył w niej w każdym dniu tygodnia:

кто wyprowadza psa na spacer,

кто nakrywa do stołu,

кто zmiata,

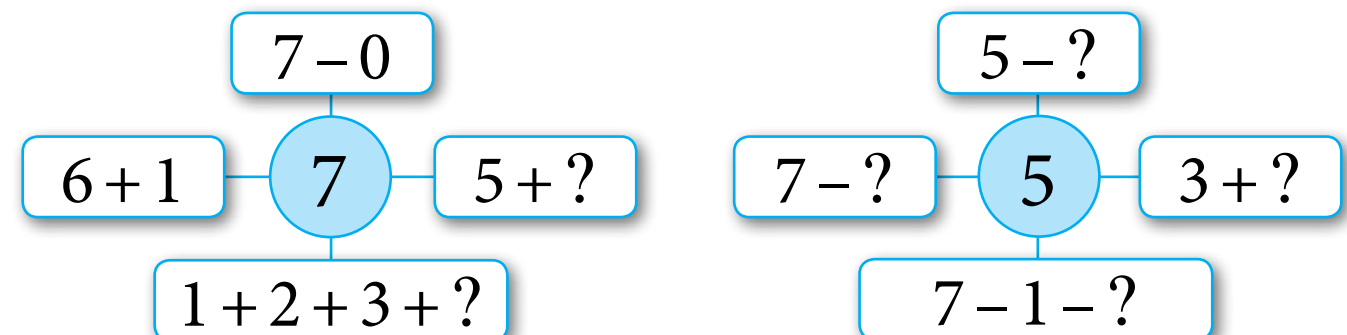

кто wynosi śmieci.

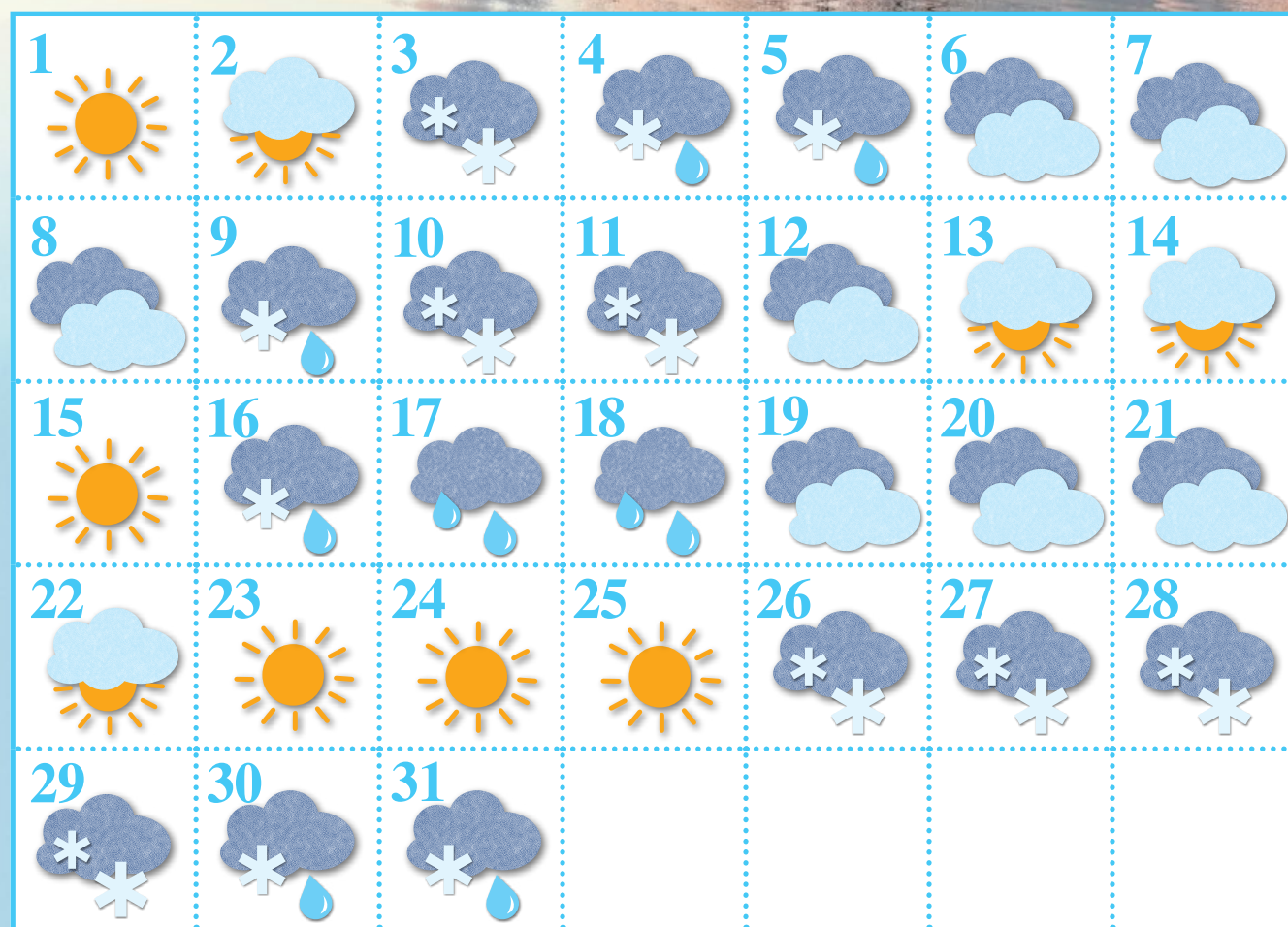
Kto zmiata we wtorek? Zadajcie sobie w parach podobne pytania.

	Mama	Tata	Jarek	Bartek
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

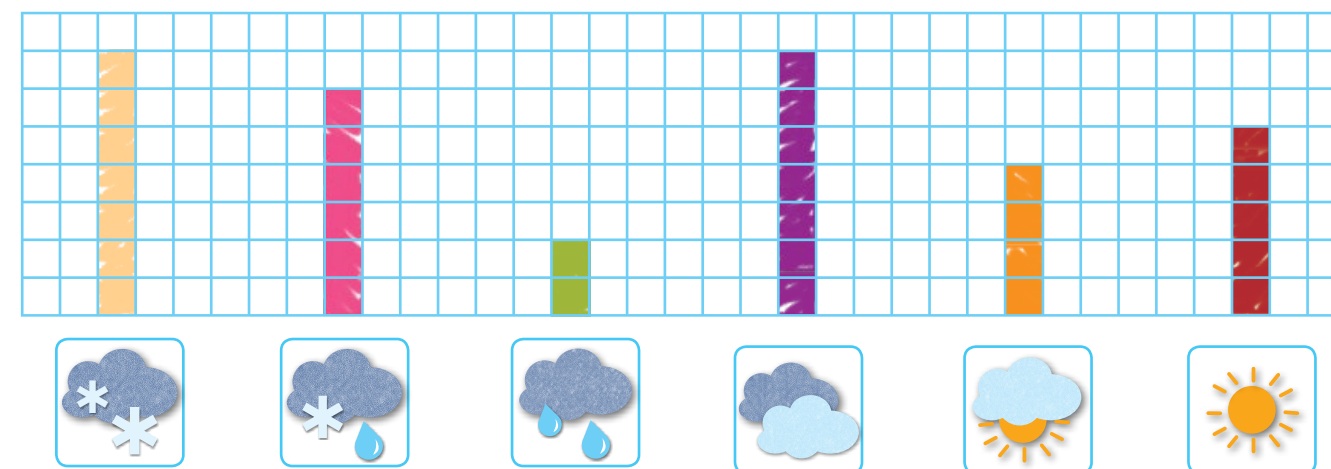
4. Jakie liczby powinny być wpisane zamiast znaków zapytania, aby wynik działań był równy liczbom w kółkach?

Styczeń

1. Bartek obserwował pogodę przez cały styczeń. Swoje obserwacje zaznaczał w kalendarzu pogody. Potem zrobił wykres. Nad znaczkiem przedstawiającym opady śniegu pokolorował 7 kratek, ponieważ przez 7 dni padał śnieg. Ile było w styczniu dni słonecznych? Jaka pogoda była najczęściej?

2. Napełnijcie dwie plastikowe butelki wodą tak jak na ilustracji. Jedną butelkę zakręćcie. Zobaczcie, co się stanie z wodą, kiedy wystawicie butelki na mróz.

3. Sprawdźcie, czy w wodzie lód pływa, czy tonie.

4. Dowiedźcie się, dlaczego pływające góry lodowe są niebezpieczne.

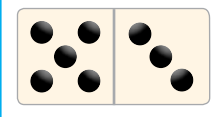
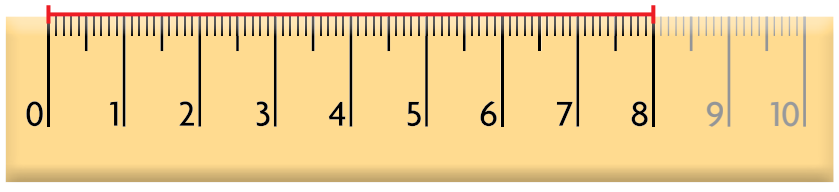

Siedem bajkowych krain

Zagrajcie w parach. Przygotujcie kostkę do gry i pionki.
 Grę zaczyna osoba, która wyrzuci większą liczbę oczek na kostce.
 Rzucacie kostką na zmianę, przesuając się o tyle pól, ile wskaże kostka.
 Kiedy staniecie na polach oznaczonych znakami:
 ▲ – przesuwanie się o tyle pól do przodu, ile boków ma trójkąt;
 ■ – przesuwanie się o tyle pól do przodu, ile boków ma kwadrat.
 Kiedy staniecie na dużych kołach oznaczonych symbolem bajki, rzucacie kostką dwa razy. Wygrywa osoba, która pierwsza dotrze do mety.

8

8

1. Dwie osoby to jedna para. Policzcie, ile par dzieci jest na ilustracji.
2. Dlaczego jest nam potrzebny ruch na świeżym powietrzu?
3. Porozmawiajcie o zasadach bezpieczeństwa w czasie zimowych zabaw.
4. Pobawcie się w rzucanie śnieżkami do celu i zanotujcie liczbę trafień. Potem rzucajcie jak najdalej i sprawdźcie długość rzutów krokami.

5. Ile nart jest na stojaku? Ile jest par nart? Ilu narciarzy zostawiło buty przy stojaku?

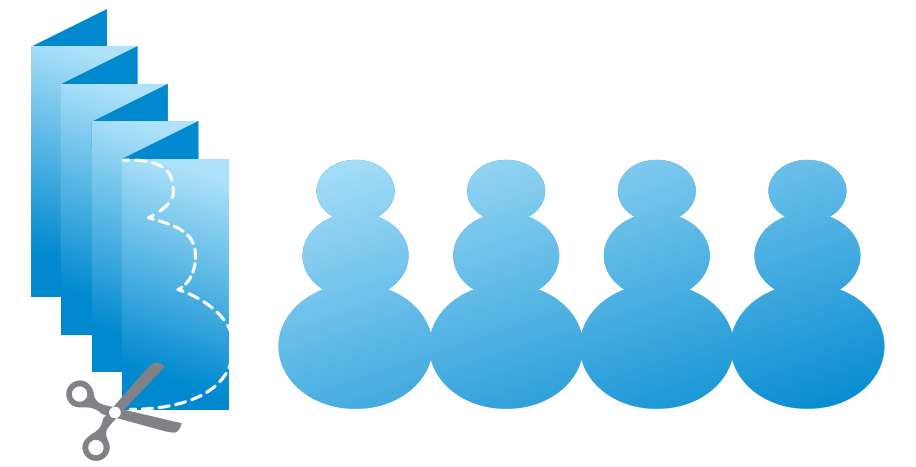
6. Dwie rękawiczki to jedna para. Dla ilu dzieci wystarczy rękawiczek?

7. Żaneta mówi „dwa”, Emil mówi „cztery”, Patryk mówi „sześć”. Jaką liczbę może powiedzieć Ala?

8. Ile razy trzeba złożyć kartkę, by powstała taka wycinanka? Popatrzcie na rysunki i wykonajcie podobną wycinankę.

Kto porwał **NOS** bałwana

Wokół całkiem biało. To dobra pora na sanki.

– Piotrek! Piotrek!

Kto to? To Julka woła Piotrka.

Piotrek prędko wkłada buty i kurtkę.

– Ulepimy bałwana? – pyta Piotrek.

– Dobry pomysł! A potem wypróbujemy sanki.

Prawie cały rok stały w stodole – mówi Julka.

Piotrek i Julka idą z sankami na górkę.

Tam lepią bałwana.

– Nazwiemy go Onufry – proponuje Piotrek. –

Takie imię pasuje do grubego bałwana!

– Stój tu spokojnie, Onufry, a ja i Piotrek wypróbujemy sanki – mówi Julka.

Fruuuuu! Ale jazda! I drugi raz, i znowu!

Ale co to?! Kto porwał nos bałwana?!

Piotrek i Julka wypatrują łobuza.

– Mam cię! – woła Piotrek, wskazując na rudy ogonek na jodle.

1. Opowiedzcie przygodę Julki i Piotrka na podstawie obrazków.
2. Wymyślcie podpisy do każdego obrazka.
3. Czy przydarzyła się wam zimowa przygoda?
Jeśli tak, to opowiedzcie ją koleżankom i kolegom.
4. O czym należy pamiętać, żeby zimowe zabawy były bezpieczne?

Dokąd?

Kiedy?

Kto?

cała klasa
pani
mama Bartka
tata Lucji

W jakim celu?

Co wkładamy do plecaka?

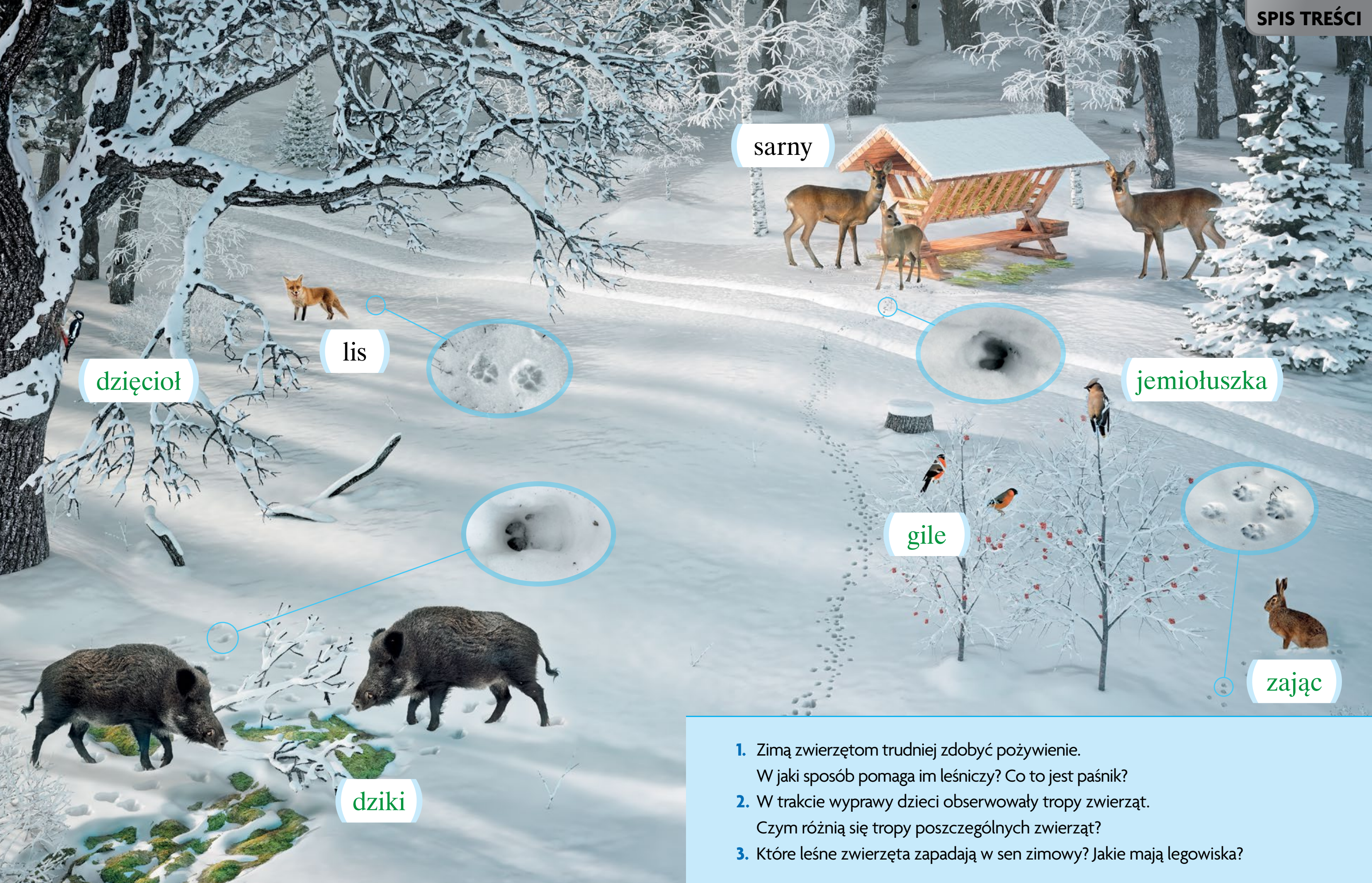
Planujemy wyprawę.

Dokąd? Na spacer do lasu.

Kiedy? Ustalamy termin – we wtorek.

Co wkładamy do plecaka? Lupe, lornetkę i aparat.

1. Zaplanujcie wyprawę do lasu. Zastanówcie się, dlaczego warto planować.
2. Porozmawiajcie o tym, jak należy się zachowywać w lesie.
3. Co robiliście w trakcie wyprawy? Co zaobserwowaliście?
Kogo spotkaliście? Czego można się dowiedzieć od leśniczego?
4. Zaprezentujcie rodzicom i dziadkom zdjęcia i rysunki z wyprawy.

sarny

lis

dzięcioł

jemiołuszka

gile

zajac

dziki

1. Zimą zwierzętom trudniej zdobyć pożywienie. W jaki sposób pomagają im leśniczy? Co to jest paśnik?
2. W trakcie wyprawy dzieci obserwowały tropy zwierząt. Czym różnią się tropy poszczególnych zwierząt?
3. Które leśne zwierzęta zapadają w sen zimowy? Jak mają legowiska?

1. Tomek i Wojtek mają 8 śniegowych kul. Ile bałwanów mogą z nich ulepić?

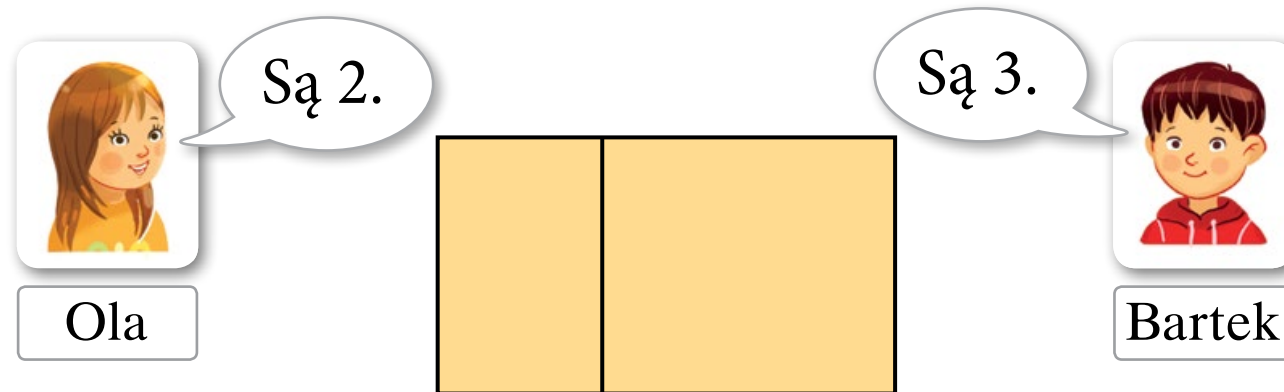
2. Emil i Robert ulepiли po 2 kule. Celina i Iwona ulepiły razem 4 kule. Ile kul ulepiła Iwona?

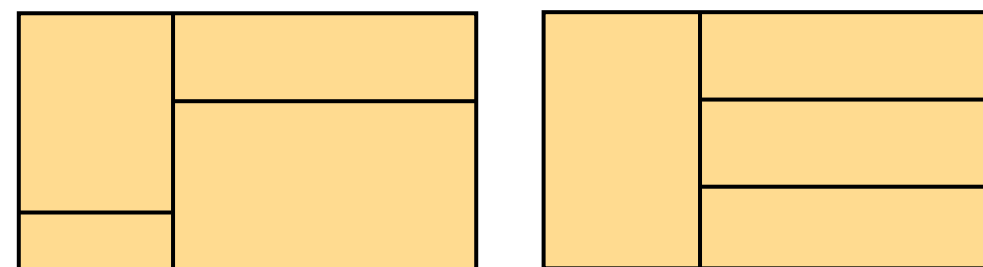
3. Co tu nie pasuje? Uzasadnij swój wybór. Czy możliwa jest więcej niż jedna odpowiedź?

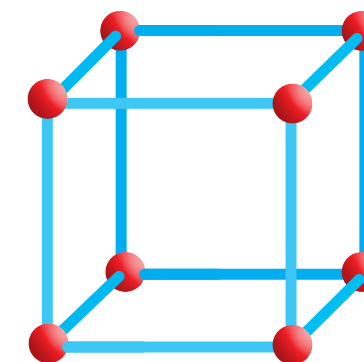
4. Ile jest prostokątów? Jak sądzicie, dlaczego dzieci tak uważają?

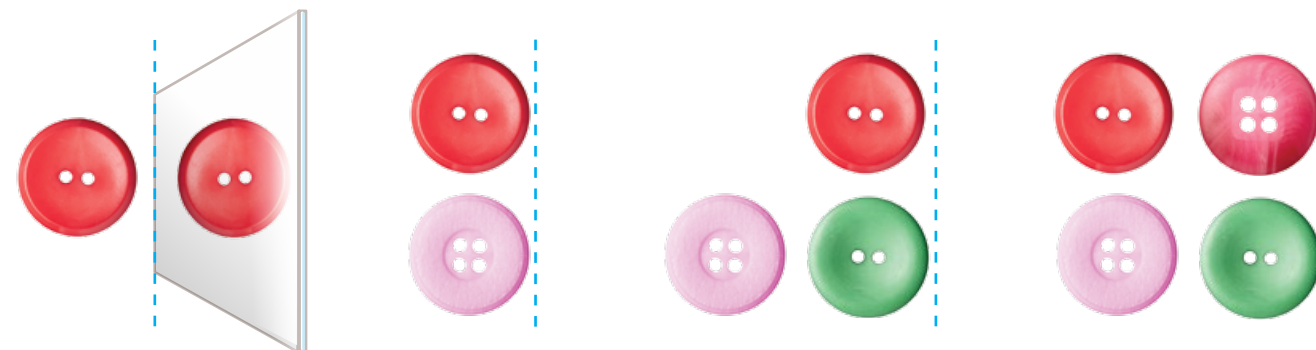
5. Policzcie, ile jest prostokątów na każdym rysunku.

6. Natałka buduje figurę z patyczków i plasteliny. Ilu kulek plasteliny potrzebuje, by zbudować taką figurę? Ilu patyczków? Zbudujcie podobne figury. Jakie przedmioty mają taki kształt?

7. Darek i Żaneta bawią się lusterkiem i guzikami. Sprawdźcie, ile guzików zobaczą, kiedy przyłożą lusterko wzdłuż linii przerywanej. Wymyślcie zabawę, do której można wykorzystać guziki.

g G

g G

góra

góra

Gabrysia

rogal

róg

Mrok otula górskie stoki.
 W góralskim domu góral dokłada
 kawałki drewna do kominka.
 To pan Bogdan Górski.
 Lecą iskry, w domu jest miło.
 Góralka, pani Magda Górka, stawia
 na stole rogal, mleko i oscypki.
 – Kolacja! – prosi do stołu.
 Obok kołyski małego Ignacego
 merda ogonem pies Gagatek.
 Po kolacji tata Ignacego gra
 kołysankę, a mama tuli synka do snu.
 – Aaa, pieski dwa – nuci mama.
 – Ooo, owiec sto – grubym głosem
 wtóruje tata.

góral

góra

Górski

górski

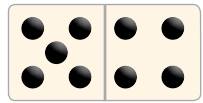
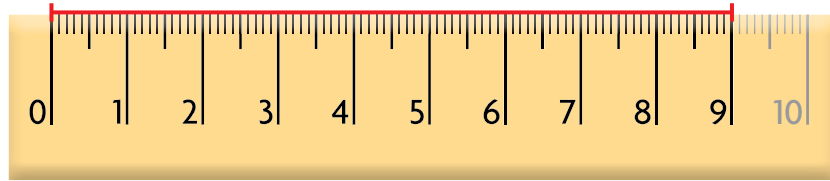
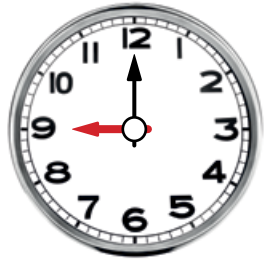
góralski

góralka

1. Do którego fragmentu tekstu nawiązuje ilustracja?
2. Posłuchajcie różnych kołysanek. Wymyślcie melodię do kołysanki, którą zaśpiewali Ignacemu mama i tata.
3. Przeczytajcie wyrazy, które tworzą rodzinę wyrazu **góra**. Dlaczego można je nazwać rodziną wyrazów?
4. Jakie wyrazy utworzą rodzinę wyrazu **dom**?

9

9

1. Policzcie, ile jest na straganie oscypków, ile ciupag, a ile obrazków. Czego jest najwięcej? Czego najmniej?
2. Ile kapeluszy jest na górnej półce? Ile na dolnej? Ile jest ich razem?
3. Czym różnią się te góralskie kapelusze? Co mają ze sobą wspólnego?
4. Wymyślcie zagadki związane z ilustracją.

5. Przeczytajcie i rozwiążcie zadania.

Góralka ma 4 oscypki. Góral ma 5 oscypków.
Kto ma więcej? O ile więcej?

Góralka ma 5 owiec, a góral o jedną mniej.
Ile owiec ma góral?

6. To góralskie hafty, które robi babcia Ignacego. Przyłóżcie lusterko wzdłuż linii przerywanej i zobaczcie, jak wygląda w całości ostatni haft.

7. Przygotujcie kartoniki z różnymi liczbami i znakami działań. Układajcie je tak, aby wynik był równy 9, a potem równy 3. Wymyślcie inne przykłady.

$$3 + 6 = 9$$

$$9 - 6 = 3$$

$$7 + 2 = ?$$

$$7 - 4 = ?$$

$$? + 4 = 9$$

$$8 - ? = 3$$

Giewont

Wróciłam w piątek. Byłam u pani Magdy i pana Bogdana. Oboje mówią gwaraą góralską. Są ratownikami górskimi i grają w kapeli góralskiej. Pan Bogdan wiele mi o tym opowiadał. Oglądałam Morskie Oko i Giewont. Wiem, co to jest:

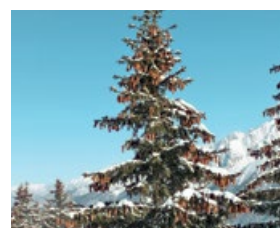
gawra

watra

oscypek

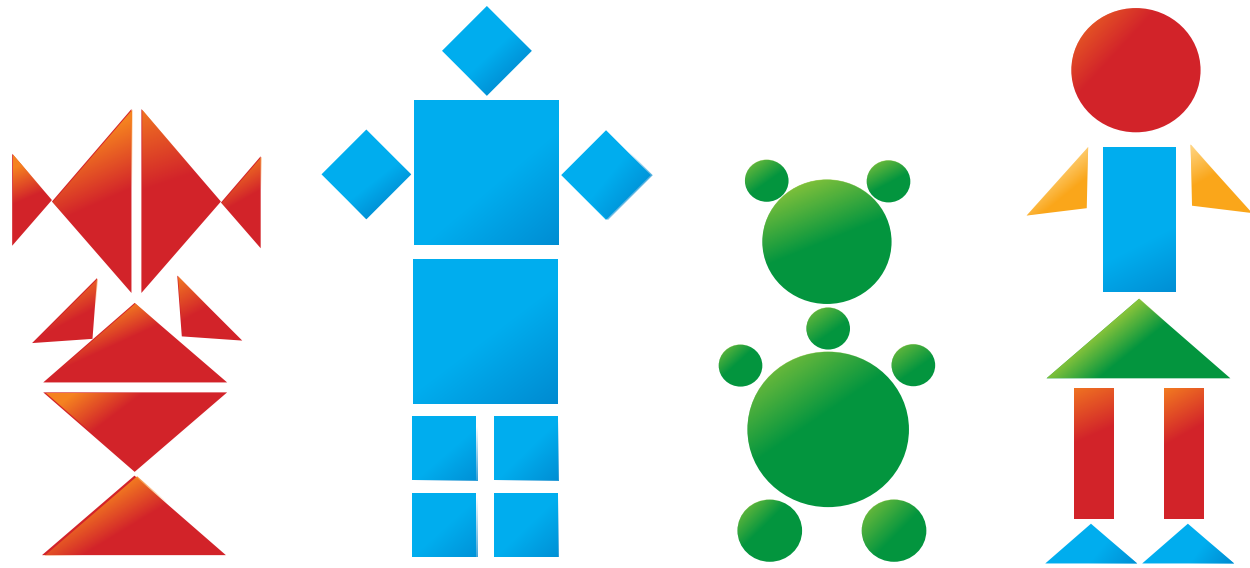
smrek

kapela góralska

1. Co wiecie o górach? Czego jeszcze chcecie się dowiedzieć?
2. Na czym polega praca ratowników górskich? Dowiedzcie się, co oznaczają skróty: TOPR, GOPR.
3. Poszukajcie w bibliotece legend związanych z górami.
4. Posłuchajcie muzyki góralskiej. Zatańczcie góralski taniec. Dowiedzcie się, na jakich instrumentach grają muzycy z kapeli góralskiej.

1. Co wspólnego mają te układanki? Czym różni się od pozostałych ostatnia układanka?

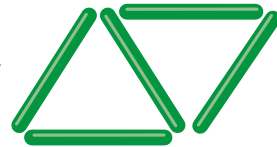

2. Dziadek pokazuje Tomkowi układanki z patyczków i mówi:

Z 3 patyczków możesz ułożyć 1 trójkąt.

Z 5 patyczków możesz ułożyć 2 trójkąty.

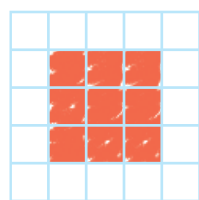
Jak ułożysz 4 trójkąty z 9 patyczków?

Możesz to zrobić tak:

. Czy możesz inaczej?

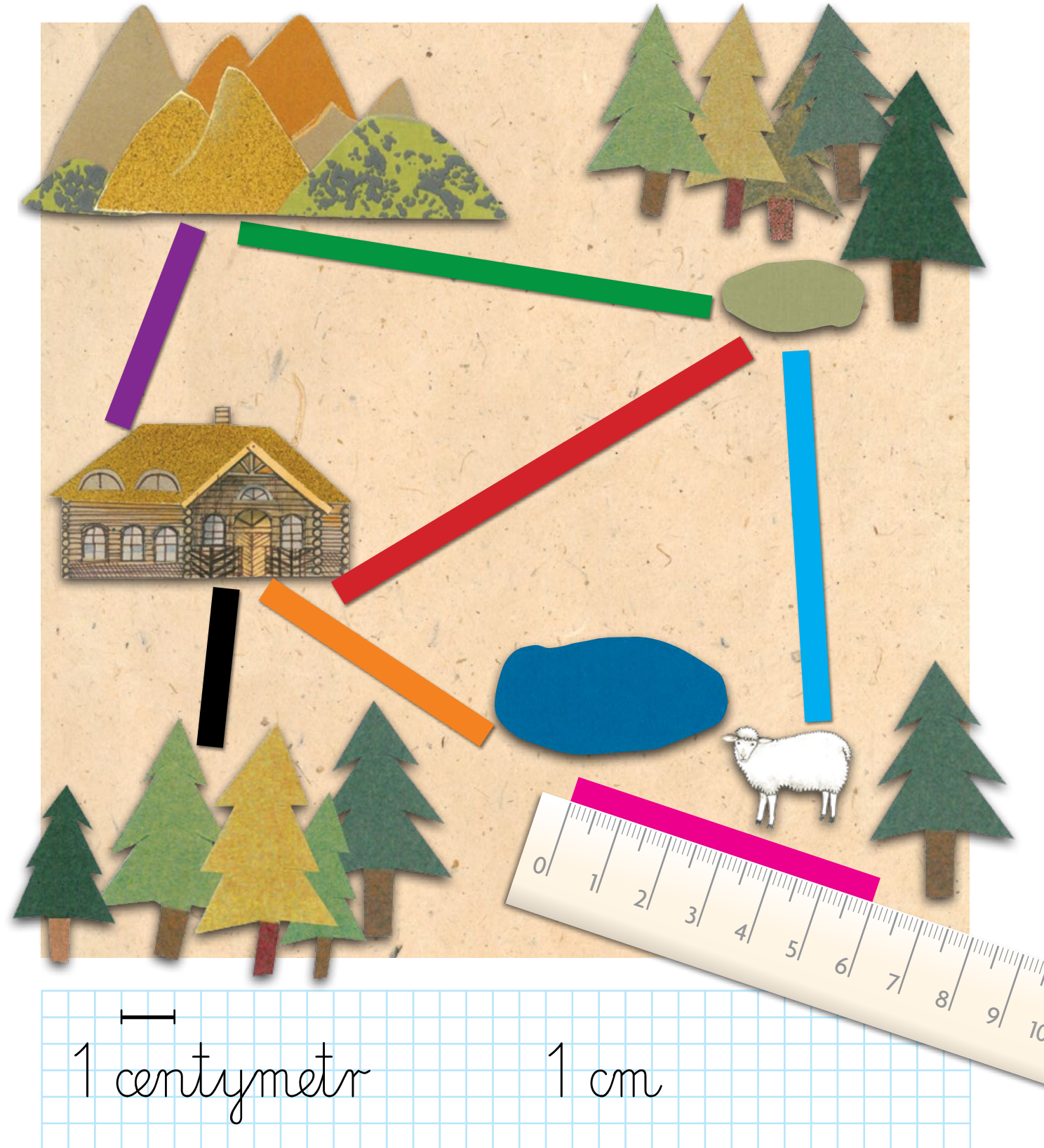
3. Ula pokolorowała 9 kratek, z których powstał kwadrat. Ile kratek trzeba pokolorować, żeby powstały mniejsze kwadraty?

4. Bartek pokolorował 8 kratek, z których powstał prostokąt. Ile kratek trzeba pokolorować, żeby powstały mniejsze prostokąty?

5. Jaka długość ma różowa ścieżka? Zmierzcie długość innych ścieżek za pomocą linijki. Które ścieżki są takiej samej długości? Ile centymetrów mają razem ścieżki: czarna i niebieska?

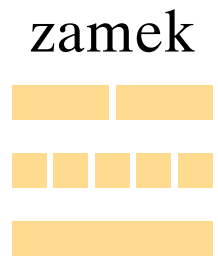

z Z

z Z

zamek

zamek

Zuzanka

wazon

wyraz

wyraz

Zuzanka zadała zagadkę:

– W nim woda na kwiaty, które dostała mama od taty.

Bartek zadał zagadkę:

– Jeden to dom króla, drugi pod klamkami. Jeden i drugi nazywamy...

Darek zapytał:

– Jaki to wyraz, który ma tylko dwa „o” i jedno „k”?

Pani była zadowolona z pomysłów Zuzanki, Bartka i Darka.

Na tablicy zapisała: „Klasowa zgaduj-zgadula”.

• Szukamy słów, które brzmią tak samo, ale znaczą co innego.

To jest

, to jest

i to jest

.

Zabawy raka Makarego

Co robi rak?

Spaceruje wspak.

Jak to rak!

Raz zakłada okulary,

raz zdejmuje okulary.

Bo ten rak to rak Makary.

A potem rak mówi tak:

OKO – OKO,

OTO – OTO,

AGA – AGA,

ARA – ARA,

KAJAK – KAJAK,

ZARAZ – ZARAZ.

Jak mówi rak?

Rak mówi wspak!

1. Co to znaczy, że rak chodzi wspak?

2. Zorganizujcie w klasie zgaduj-zgadulę.

3. Przeczytajcie od końca wyrazy: Co zauważacie?

kos

kęs

latem

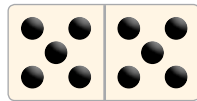
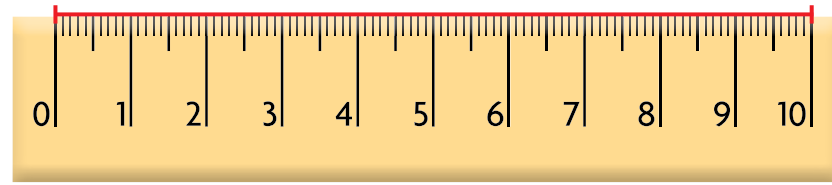
trop

4. Przeczytajcie od końca zdanie:

TOLO MA SAMOLOT.

10

10

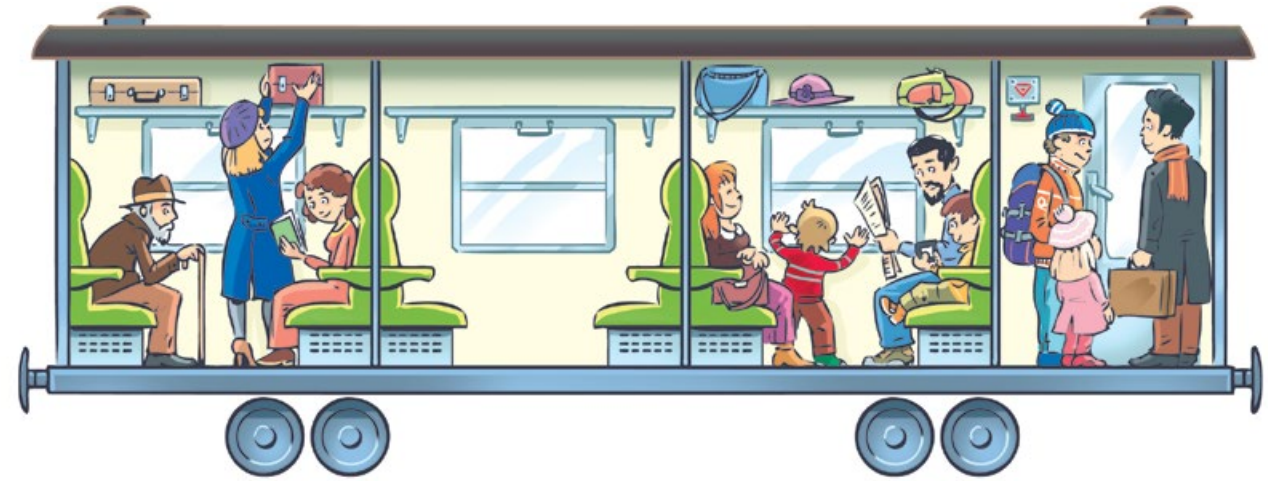

1. Posłuchajcie wiersza Juliana Tuwima pod tytułem „Lokomotywa”. Sprawdźcie, czy ilustracja pasuje do treści wiersza.
2. W których wagonach znajdują się zwierzęta?
3. Ile zwierząt jest w ósmym wagonie? Ile nóg mają razem dwie żyrafy?
4. Ile wagonów znajduje się pomiędzy pierwszym a dziesiątym wagonem?

5. Wykonajcie działanie, a dowiedziecie się, w którym wagonie podróżuje myszka.

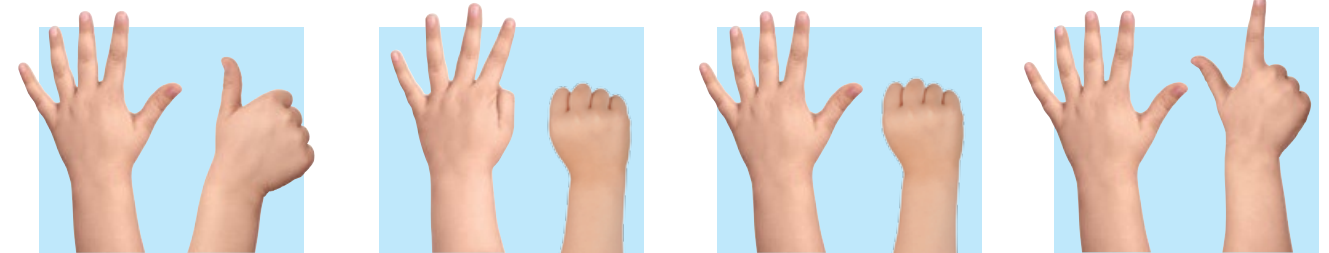
$$1 + 2 + 3 + 4 = ?$$

6. W wagonie było 10 osób. Na pierwszej stacji wysiadły 3 osoby, a na drugiej 4 osoby. Ile osób zostało w wagonie?

- Wymyślcie inne zadania do ilustracji.

7. Pokażcie na palcach odejmowanie, tak jak zostało to przedstawione na zdjęciach. Potem pobawcie się w parach w odejmowaniu na palcach.

$$10 - 4 = ?$$

8. Mama Majki i Oli miała banknot dziesięciozłotowy. Poprosiła tatę, żeby rozmiął banknot na monety, by dać każdej córce po tyle samo pieniędzy. Jak tata mógł to zrobić, jeśli miał takie monety?

Mama Zuzi pracuje w planetarium. Kosmos to jej pasja. Cały dom Zuzi wygląda jak planetarium. Są tam lunety i teleskop. Mama pokazuje Zuzi gwiazdy i planety.

– Mamo, co to jest? – pyta Zuzanka.

– To planeta Wenus. Tak jak Saturn, Mars i Merkury...

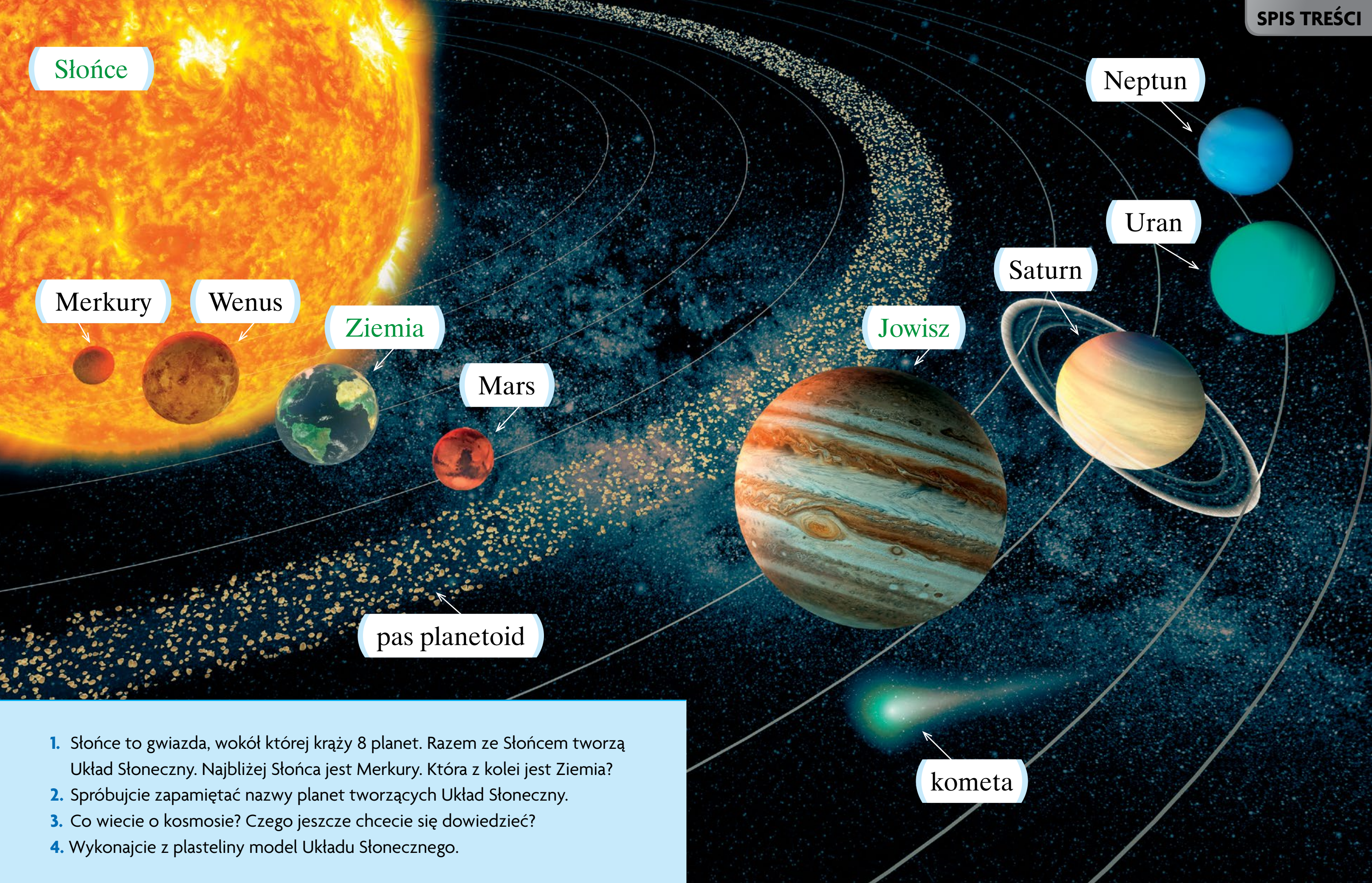
– I tak jak Ziemia, prawda? A są tam kosmicy?

– Kto wie? – mówi zagadkowo mama.

– Z innej planety Ziemia na pewno wygląda jak ziarnko piasku!

Jest noc. Zuzia ziewa. Lubi te wspólne nocne obserwacje. A mama lubi rozmowy z Zuzią. Niedawno rozmawiały o Wielkim Wozie.

1. Co to jest planetarium?
2. W bezchmurne wieczory obserwujcie Księżyc. Po każdej obserwacji rysujcie, jak on wygląda.
3. Kto zajmuje się badaniem kosmosu?
4. Dowiedzcie się, co to jest Wielki Wóz.

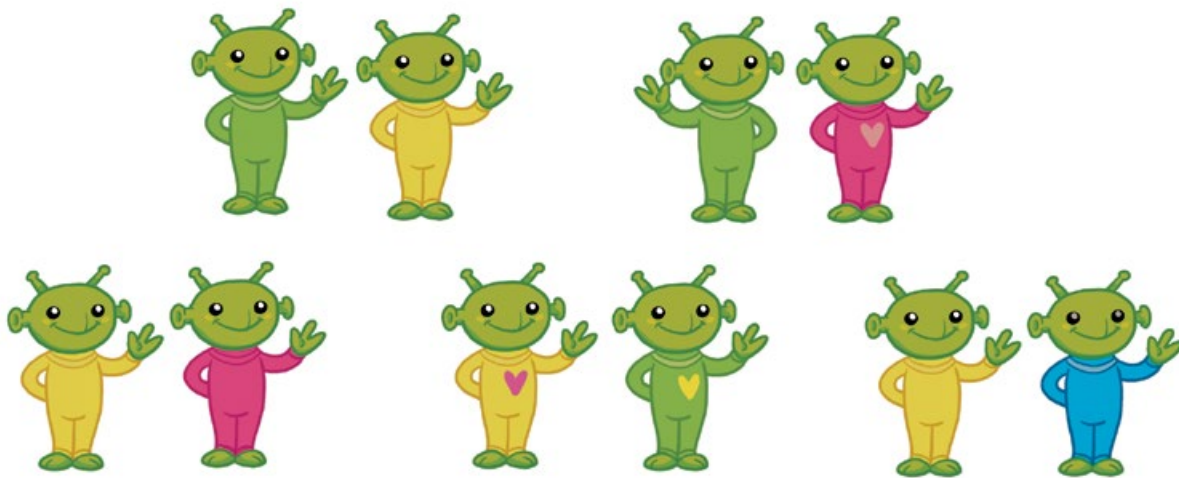
1. Słońce to gwiazda, wokół której krąży 8 planet. Razem ze Słońcem tworzą Układ Słoneczny. Najbliżej Słońca jest Merkury. Która z kolei jest Ziemia?
2. Spróbujcie zapamiętać nazwy planet tworzących Układ Słoneczny.
3. Co wiecie o kosmosie? Czego jeszcze chcecie się dowiedzieć?
4. Wykonajcie z plasteliny model Układu Słonecznego.

1. Zuzia ułożyła raketę z kartoników. Odpowiedzcie na pytania Zuzi. Narysujcie figury i zapiszcie odpowiednie liczby.

- Ile jest trójkątów?
- Ile jest kwadratów?
- Ile jest prostokątów?
- Ile jest razem figur?
- O ile więcej jest trójkątów niż kwadratów?
- O ile mniej jest kół niż trójkątów?

2. Franek narysował 5 par ufoludków. Zakrył obrazek i zapytał Zuzię: Czy wiesz, ile tu jest ufoludków?

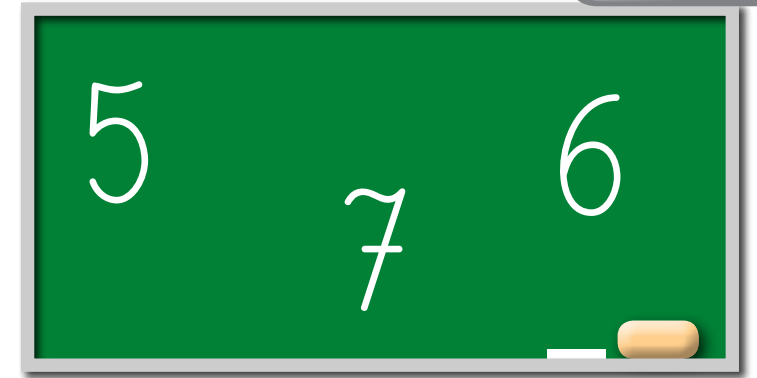

- O co jeszcze Franek mógł zapytać Zuzię? Zaproponujcie pytania.

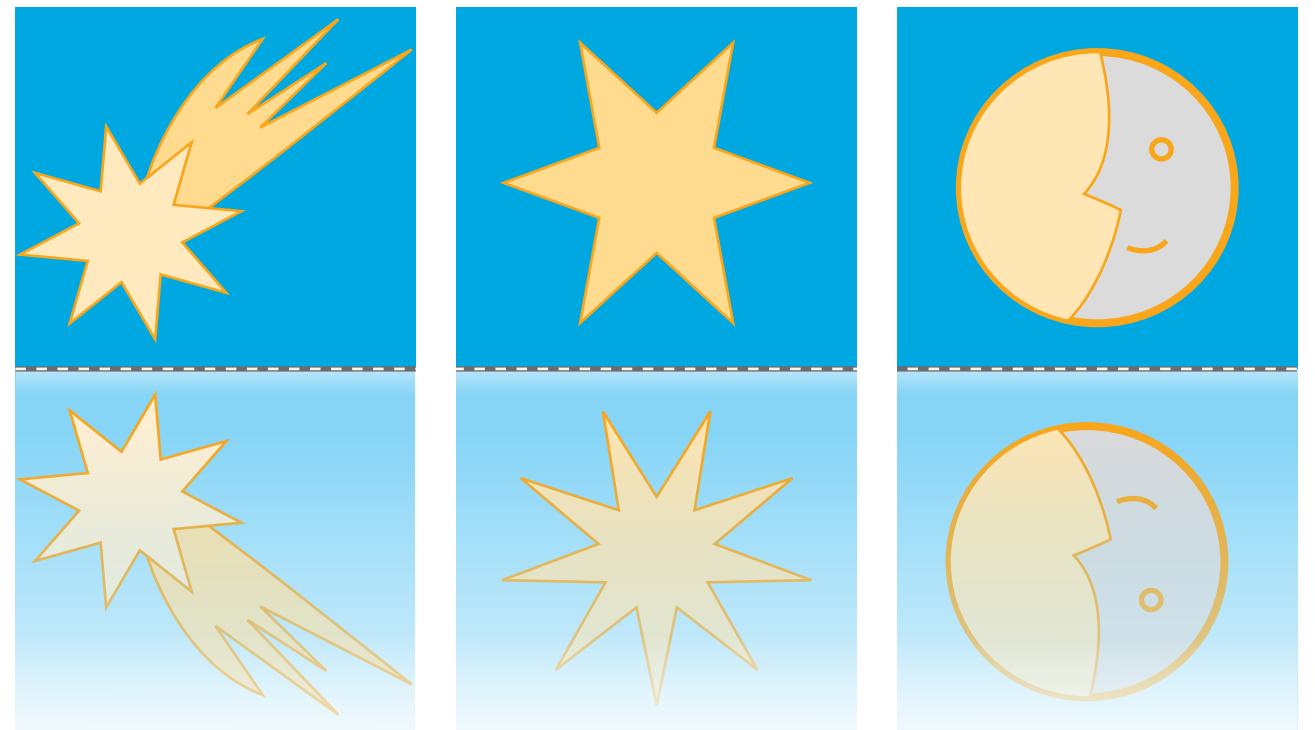
3. Franek i jego dziadek wymyślili grę planszową „Wyprawa w kosmos”. Za pierwszym razem wygrał dziadek. Zdobył 9 punktów, a Franek o 2 mniej. Ile punktów zdobył Franek?

- Za drugim razem wygrał Franek. Zdobył 10 punktów, a dziadek o 3 mniej. Ile punktów zdobył dziadek?

4. Sławek pyta: O jakiej liczbie myślę, jeśli jest ona większa od liczb zapisanych na tablicy, ale mniejsza od liczby 10? Czy jest tylko jedna taka liczba?

5. Który obrazek pod linią nie pokazuje lustrzanego odbicia?

6. Jakie liczby ukryły się pod znakami zapytania?

$$\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline +2 & 7 & 4 & ? & 5 \\ \hline & 9 & ? & 10 & ? \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline 4 & 5 & ? & ? \\ \hline 7 & 8 & 6 & 5 \\ \hline \end{array} \begin{array}{l} \leftarrow -3 \\ \leftarrow \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|} \hline +? & 3 \\ \hline & 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|} \hline 8 & \leftarrow -? \\ \hline 10 & \leftarrow \end{array}$$

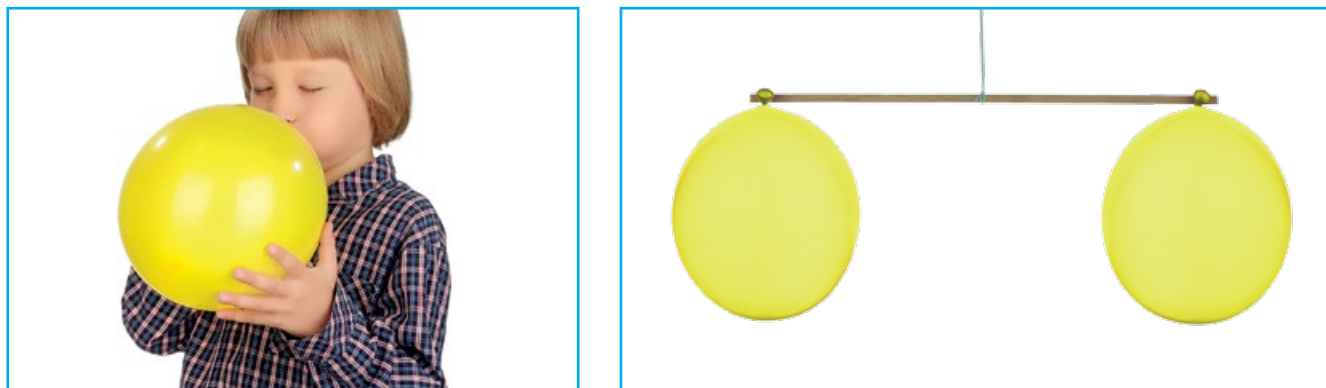
$$\begin{array}{|c|} \hline +? & 7 \\ \hline & 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|} \hline 5 & \leftarrow -? \\ \hline 9 & \leftarrow \end{array}$$

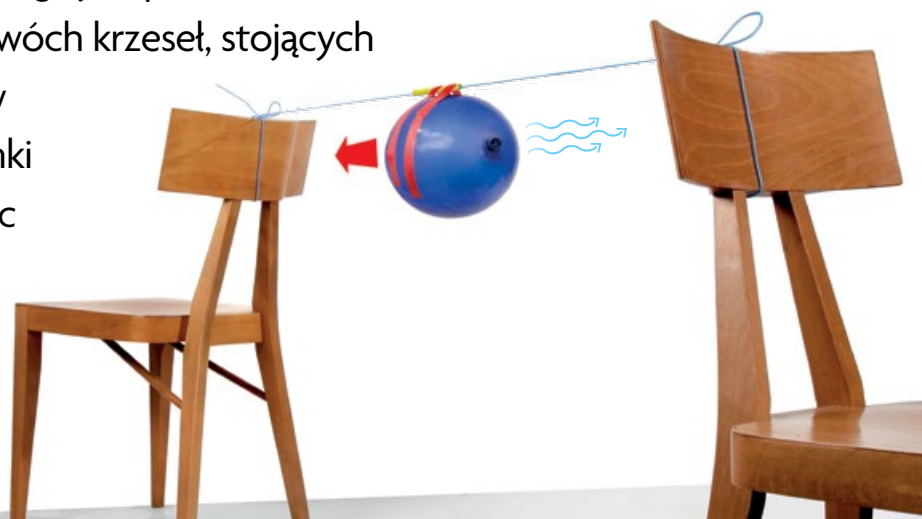
1. Nadmuchajcie balon i potrzyjcie nim o sweter, najlepiej wełniany. Zaobserwujcie, czy balon przyciąga wasze włosy i małe papierki.

2. Nadmuchajcie tak samo dwa jednakowe baloniki i przywiążcie je do wagi zrobionej z listewki i sznurka. Baloniki powinny ważyć tyle samo. Potem wypuście powietrze z jednego balonika. Czy baloniki nadal ważą tyle samo?

3. Jak działa odrzutowiec? Przeciągnijcie przez słomkę cienki sznurek. Przywiążcie go do dwóch krzeseł, stojących w odległości około 10 kroków od siebie. Przyklejcie do słomki nadmuchany balon, trzymając niezawiazaną szyjkę palcami. Przyciągnijcie szyjkę balonu do krzesła i puśćcie balon.

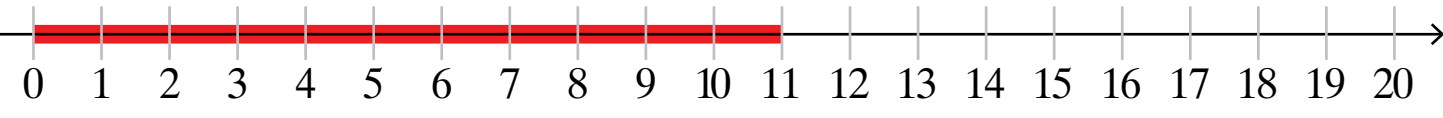
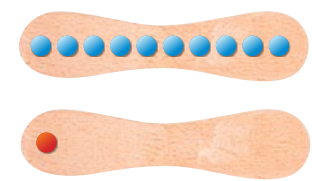

4. Wsypcie pięć tyżek sody oczyszczonej do pustego balonika. Wlejcie do butelki szklanę octu i nałóżcie szyjkę balonu na butelkę. Poruszajcie delikatnie balonikiem, by wsypać sodę do butelki. Potrząśnijcie butelką. Co się stało z balonikiem?

11

11

Lubimy gry i zabawy!

Jola zrobiła 10 koralików. Maja zrobiła tyle samo. Nawlekały je na nitkę. Na stole zostało 9 koralików. Ile koralików nawlekły?

Darek i Bartek zrobili samoloty z papieru. Samolot Darka wylądował 9 kroków od miejsca startu, a samolot Bartka o 2 kroki dalej. Ile kroków od miejsca startu wylądował samolot Bartka?

Karol, Patryk i Sławek układali kartoniki. Potem zapytali Alę: W której układance kartoniki mają razem najwięcej boków?

1. Czy Emilowi uda się ułożyć karty z albumu liczb po kolei od siódmej do jedenastej? Której karty brakuje?
2. Odgadnijcie, którą kartę przygotowała Łucja. Na jej karcie jest liczba większa od 6 i nie ma na niej działań matematycznych.
3. Ułóżcie zadania do kart, które wykonały dzieci.
4. Wykonajcie własne karty do albumu liczb.

5. Odpowiedzcie na pytania postawione w tekście.
6. Policzcie, ile dzieci bierze udział w grach i zabawach. Czy więcej bawi się dziewczynek, czy chłopców? O ile więcej?
7. Ile dzieci bawi się w parach? Ile jest par?
8. Przygotujcie liczydła z patyczków po lodach. Naklejcie na nie kółka z kolorowego papieru lub narysujcie mazakiem kropki.

Pani stawia na stole globus.
Rozwija rolety i zapala
latarkę.

– Kto wie, jaką gwiazdę
udaje latarka? – pyta.

Potem opowiada.

Zuzanka i Sławek pomagają
pani. Oni lubią kosmos
i jego tajemnice.

Pokazują, kiedy na Ziemi
jest noc.

A potem my pytamy:

– W którą stronę kręci się
Ziemia?

– Co jest w głębi Ziemi?

– Jak długo zimą trwa noc?

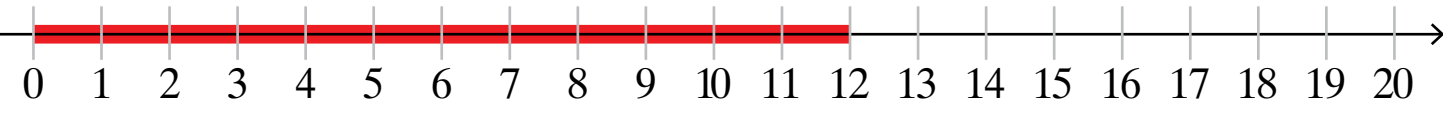
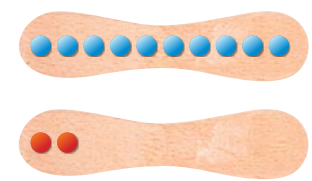
Lubimy takie lekcje,
kiedy to my pytamy.

1. O co pytały dzieci? Czy na wszystkie pytania znamy odpowiedź?
2. Wyobraźcie sobie, że latarka w ręku pani Ani to Słońce. Karol obraca globus, który przedstawia Ziemię. Gdzie na Ziemi jest noc, a gdzie dzień? Co się zmieni, gdy obrócimy globus?
3. Sprawdźcie na globusie, czego na Ziemi jest więcej: wody czy lądów.

4. Odszukajcie na globusie Polskę.
5. Hoan i jego rodzice pochodzą z Wietnamu, a tata Żanety z Maroka. Dowiedzcie się, gdzie znajdują się te państwa, i odszukajcie je na globusie. Czym można stamtąd dotrzeć do Polski?
6. Czym się różni zdjęcie Ziemi pokazane na plakacie od globusa przedstawiającego Ziemię?

12 12

1. Co wspólnego mają ze sobą te zegary? Czym się różnią?
2. Który z pokazanych zegarów to zegar słoneczny?
3. Do czego dziś może się przydać klepsydra?
4. Do czego są nam potrzebne zegary? Co by było, gdyby nie było zegarów?
5. Jak myślisz, który zegarek mógł nosić twój pradziadek?

6. Odczytajcie godziny na zegarach.

7. Którą godzinę będzie wskazywał każdy zegar, gdy upłyną dwie godziny?

8. Dodajcie liczby zgodnie z kierunkiem, który pokazują strzałki. Jak myślicie, dlaczego taki kwadrat nazywamy kwadratem magicznym?

1	8	3
6	4	2
5	0	7

$$1 + 8 + 3 = 12$$

$$1 + 6 + 5 =$$

$$1 + 4 + 7 =$$

Pobudka!

Je kanapki.

Lepi bałwana.

Gra w warcaby.

Je kolację.

Je obiad.

Pomaga w stajni.

Ogląda album.

Myje zęby.

Dobranoc!

1. Opowiedzcie, jak wygląda dzień Piotrka. O którym dniu tygodnia może opowiadać ta historyjka obrazkowa? Dlaczego tak sądzicie?
2. W jaki sposób Piotrek spędza czas z rodzicami?
3. O której godzinie Piotrek je posiłki?
4. Policzcie na zegarze, ile godzin upłynęło od obiadu do kolacji.

5. Sprawdźcie, które pełne godziny nie zostały pokazane na ilustracjach.
6. Jak wygląda wasz tygodniowy plan zajęć w szkole?
7. Opowiedzcie sobie w parach o tym, jak minął wasz wczorajszy dzień.
8. Na papierowym talerzyku zaznaczcie godziny. Pokolorujcie tę część talerzyka, która pokazuje godziny przeznaczone na sen.

Zegar i czas

Tik i tak. Tik i tak.

Któż to spieszy się aż tak?

Każde tik i każde tak
daje ludziom ważny znak.

Jest godzina na śniadanie,
na zabawę, na czytanie.

I we śnie biegną godziny,
bo czas nie śpi, gdy my śpimy.

Bo czas płynie niczym rzeka,
wciąż do przodu, nie narzeka
na brak czasu, na spóźnienie,
na zbyt krótkie okamgnienie.

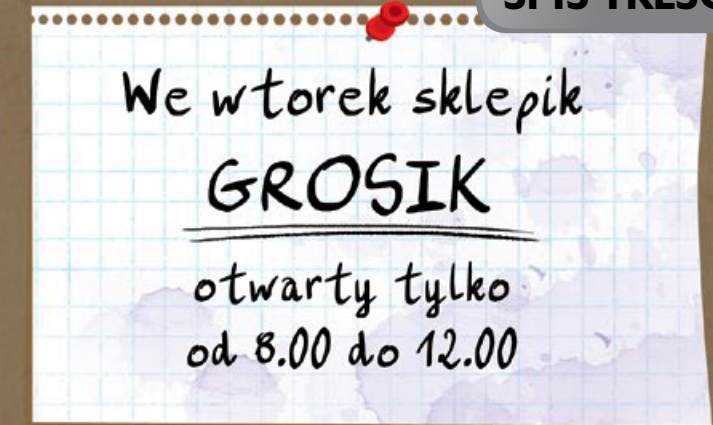
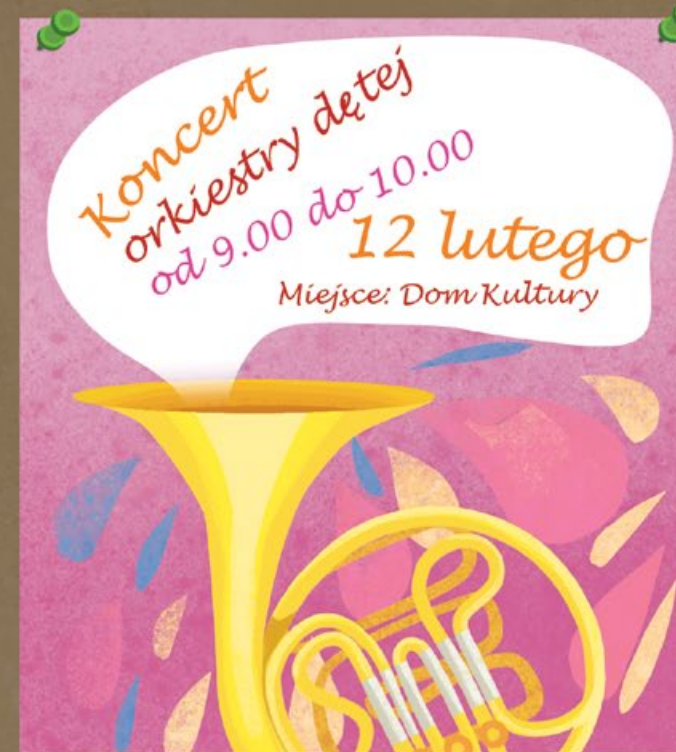
Tik i tak. Tik i tak.

Taki rytm w zegarze gra.

W równym rytmie tak od lat
słysząc, jak jest stary świat.

1. Porozmawiajcie o tym, jak spędzacie wolny czas.
2. Jak rozumiecie słowa: „czas płynie”, „czas biegnie”? Porozmawiajcie o tym w parach, w grupach, a potem w klasie.
3. Wymyślcie w grupach „zegarową melodię”.
4. Popatrzcie na plakaty i ogłoszenia zamieszczone obok. O czym one informują? Co by było, gdyby nie było na nich dat ani godzin?

I styczeń

Ala

Emil

IV kwiecień

Patryk

Celina

VII lipiec

Hoan

Lena

X październik

Sławek

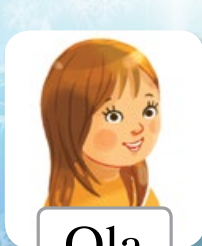

Robert

II luty

Karol

Ola

Maja

V maj

Wojtek

VIII sierpień

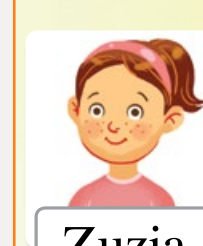

Tomek

Bartek

XI listopad

Zuzia

Ula

Łucja

III marzec

Natałka

Żaneta

VI czerwiec

Franek

Iwona

IX wrzesień

Jola

XII grudzień

Darek

Gabrysia

Liczby zapisane cyframi arabskimi

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Liczby zapisane znakami rzymskimi

1. Policzcie, ile miesięcy ma rok. Postarajcie się zapamiętać nazwy miesięcy.
2. Oto kalendarz urodzin dzieci z klasy 1a. Ile dzieci obchodzi urodziny w poszczególnych miesiącach?
3. W jaki sposób dzieci zaznaczyły w kalendarzu urodziny Karola?
4. Przyjrzyjcie się liczbom zapisanym cyframi arabskimi i znakami rzymskimi. Sprawdźcie, które z nich łatwiej ułożyć z patyczków.

Justyna Bednarek

Niezwykła historia liczb i cyfr

Czy zastanawialiście się kiedyś, do czego są nam potrzebne liczby i kto wymyślił te wszystkie jedyńki, trójki i siódemki? Czy nie można by się bez nich obejść?

Nasi przodkowie rozumieli, że bez liczenia trudno sobie poradzić. Liczyli, robiąc nacięcia na kości, drewnianku lub kamieniu.

Tak jak wy liczyacie na palcach, dawniej ludzie liczyli, używając muszelek, owoców lub kamyków. Układali je w stosy i sprawdzali, gdzie jest więcej, a gdzie mniej. Inni wymyślili, że wygodne będzie wiązanie na sznurku supełków. Było jednak jeszcze jedno urządzenie do liczenia, tak samo popularne dawniej, jak i dziś. Każdy ma je przy sobie. To nasze palce, pierwszy kalkulator ludzkości. Mamy ich dziesięć, dlatego ludzie zaczęli liczyć dziesiątkami. Łatwo jest nam policzyć dziesiątki: 10, 20, 30, 40...

Z czasem, gdy trzeba było liczyć coraz więcej, robienie tego na palcach okazało się mało praktyczne. Wymyślono więc cyfry – takie, jakie znamy do dziś. Nazywa się je arabskimi, bo przywędrowały do Europy razem z Arabami. Na początku wśród tych cyfr nie było zera. Pojawiło się ono dużo później.

Zanim cyfry arabskie zadomowiły się u nas na dobre, używaliśmy w Europie znaków rzymskich.

I	1	VI	5+1	XI	10+1
II	2	VII	5+2	XII	10+2
III	3	VIII	5+3		
IV	5-1	IX	10-1		
V	5	X	10		

Pamiętacie nacięcia na kości? To było proste: 1 nacięcie to I, 2 nacięcia to II, ale im więcej rowków, tym trudniej je policzyć. Wymyślono, że zamiast 5 rowków wytnie się znak V. Żeby zapisać 4, z lewej strony V ustawi się I, jakby się odejmowało. Żeby zapisać 6, do V doda się I z prawej strony. 10 oznaczy się znakiem X, który składa się z dwóch V. Łatwe? Dziś liczby zapisane znakami rzymskimi można zobaczyć na tarczach zegarów, w kinach i teatrach, gdzie służą do oznaczania rzędów. Używamy ich także do oznaczania miesięcy.

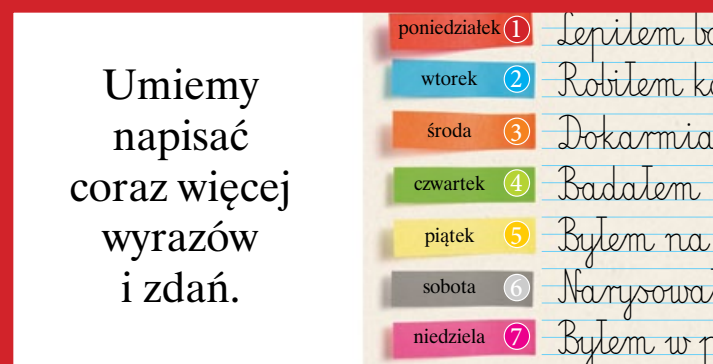
Wiemy, jak psy mogą pomagać ludziom.

Uczymy się odczytywać godziny na zegarze.

Poznaliśmy pięć zmysłów. Przeprowadzamy doświadczenia.

Umiemy napisać coraz więcej wyrazów i zdań.

Dowiedzieliśmy się, co to jest rodzina wyrazów. Znamy rodzinę wyrazu **góra**.

Gramy w gry planszowe.

Zaplanowaliśmy wycieczkę do lasu.

Bawimy się słowami.

kos kęs latem trop
TOLO MA SAMOLOT.

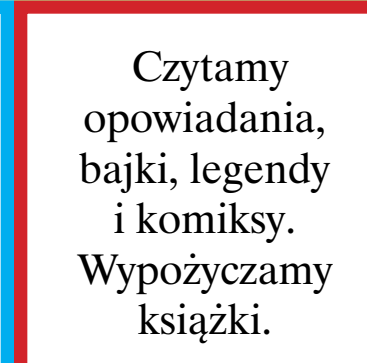
Sami przygotowaliśmy upominki dla naszych bliskich.

Poznaliśmy nazwy ośmiu planet, które krążą wokół Słońca.

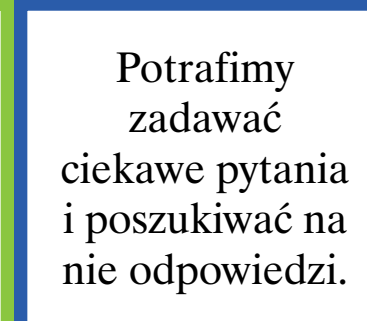
Potrafimy mierzyć za pomocą sznurka, różnych przedmiotów i linijki.

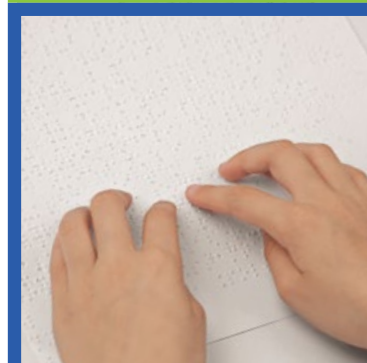
Czytamy opowiadania, bajki, legendy i komiksy. Wypożyczamy książki.

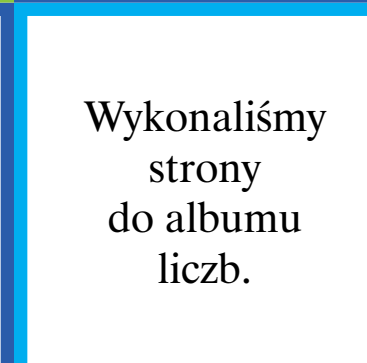
Poznaliśmy zwierzęta żyjące w lesie.

Potrafimy zadawać ciekawe pytania i poszukiwać na nie odpowiedzi.

Wiemy, jak porozumiewają się osoby, które nie widzą lub nie słyszą.

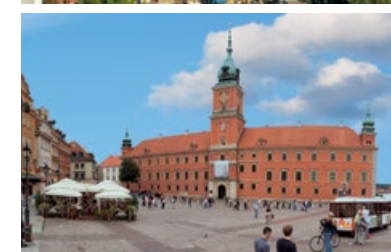
Wykonaliśmy strony do albumu liczb.

herb

Warszawa

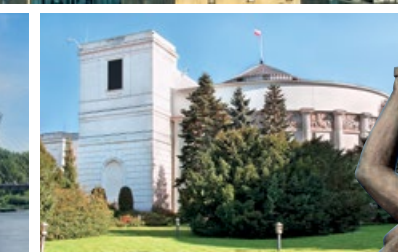
stolica Polski

plac Zamkowy

Stadion Narodowy

gmach Sejmu

pomnik Syrenki

Autorki: **Maria Lorek, Lidia Wollman**

Konsultantki: merytoryczno-dydaktyczne – **dr hab. Eugenia Rostańska, mgr Eleonora Nieurzyła**;
matematyczna – **mgr Agata Ludwa**

Recenzenci:

recenzja merytoryczno-dydaktyczna i polonistyczna – **dr hab. Małgorzata Żytka, prof. UW**;
przyrodnicza – **dr Marek Piotrowski**; językowa – **prof. dr hab. Jerzy Podracki**;
matematyczna – **mgr Barbara Ochmańska**; ds. bezpieczeństwa – **dr Bogumiła Bogacka-Osińska**;
ds. równościowych – **dr Iwona Chmura-Rutkowska**

Redaktor merytoryczna: **Magdalena Chlebowska**

Redaktor językowa: **Monika Niewielska**

Dyrektor artystyczny, koncepcja graficzna: **Artur Matulaniec**

Grafik, projekt okładki: **Katarzyna Trzeszczkowska**

Współpraca: **Justyna Bednarek** (teksty na s. 32–35, 38–39, 40–41, 52, 92–93)

Fotoedycja, produkcja sesji: **Maciej Marcinek**

Skład i łamanie: **Olga Latuszkiewicz, Jarosław Pawłowski**

Korekta: **Ewa Grzona**

Redaktor prowadząca: **Agnieszka Lesiak**

Wydanie I, 2014

Wydawca: **Ministerstwo Edukacji Narodowej**

Warunki korzystania z podręcznika: www.naszelementarz.men.gov.pl

Druk: **Centrum Usług Wspólnych**, 02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71

Ilustratorzy:

Mariusz Arczewski – s. 32–35, 61; **Magdalena Babińska** – s. 52–53, 54–55, 76, 86–87, 88–89; **Marta Drapiewska** – okładka, s. 1, 2–3, 4–5, 10–11, 14, 20, 26–27, 72–73, 82–83, 90–91; **Artur Gulewicz** – s. 30–31, 40–41; **Elżbieta Kidacka** – s. 39, 58, 69;
Gabriel Panek – s. 67; **Marcin Piwowarski** – s. 48–49; **Daniel Rudnicki** – s. 16, 36, 37, 50–51, 62, 70–71, 76, 92–93;
Tanasiewicz Studio – s. 42–43, 56–57, 74–75; **Katarzyna Trzeszczkowska** – s. 3, 4, 8, 10, 12, 13, 24, 25, 29, 36, 44–45, 46–47, 51, 54, 58, 59, 60, 62, 66, 76, 77, 80, 81, 86, 87.

Fotograficy: **Pilat/Sobociński** – s. 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 28, 29, 47, 51, 55, 68, 71, 78, 79, 80, 87.

Stylizacja sesji: **Beata Stachańczyk, Maryla Musidłowska, Tomasz Pilat i Robert Sobociński**

Zdjęcia i agencje fotograficzne: Andrzej Chlebowski, Maciej Marcinek, Photogenica, Eric Isselée/lifeonwhite.com/Photogenica – s. 4; Photogenica, Marek Krupa, Józef Górka, Sylwia Gajewska – s. 5; Vladimir Tyutin/Photogenica, Photogenica (3), Konstantin Kirillov/Photogenica, Stephen Bonk/Photogenica – s. 9; Photogenica – s. 12; Krzysztof Plebankiewicz – s. 15 (zdjęcie „Witamy” na s. 15 zostało merytorycznie skonsultowane z Polskim Związkiem Głuchych, Zarządem Głównym); Olena Kucherenko/Photogenica, Maciej Marcinek, Smileus/Photogenica, Photogenica (2) – s. 18; Photogenica, Alexey Kljatov – s. 24; A. Ugorenkov/Photogenica – s. 29; Photogenica – s. 32; Photogenica (2), http://commons.wikimedia.org/wiki/File:051027_Rybolov_Jesenice_0037.jpg (rybak) – s. 38; Photogenica (kot) – s. 42; Arina Zaiachin/Photogenica, Anita Zuchora (kot) – s. 43; Paul Aniszewski/Photogenica – s. 46; Photogenica, Photogenica/LoopAll – s. 47; Photogenica – s. 50; Elena Elisseeva/Photogenica, Photogenica (2) – s. 54; Tomohiro Iwanaga/amanaimages/Corbis/Fotochannels – s. 55; Eric Isselée/Photogenica, Photogenica (2), Tomasz Zwijacz-Kozica – s. 56; Photogenica (4), Correia Patrice/Photogenica (jemioluszka), Eric Isselée/Photogenica (2), Tomasz Zwijacz-Kozica – s. 57; Photogenica (2) – s. 60; Photogenica – s. 62; Krzysztof Plebankiewicz (3) – s. 63; Krzysztof Plebankiewicz – s. 64–65; Tomasz Zwijacz-Kozica, Thomas Dutour/Photogenica, Photogenica, Natalya Titaevskaya/Photogenica – s. 64; Anita Trebunia-Tutka – s. 65; Gabriel Panek – s. 67; Anton Sovarenko/Photogenica, Photogenica (3) – s. 68; Vladimir Yudin/Photogenica (2) – s. 70; Benis Arapovic // www.shock.co.ba/ Photogenica – s. 79; Yiap/Photogenica – s. 81; Vasył Torous/Photogenica (zegar), Anatoly Maslennikov Photogenica, Photogenica (2), Vladimir Ioselevich/Photogenica – s. 84; Jarosław Pawłowski, Kosma – IV okładka.

Zdjęcia monet dzięki uprzejmości Narodowego Banku Polskiego.

Zdjęcia na s. 5 dzięki uprzejmości Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i Zespołu Prasowego Komendy Głównej Policji.

Zdjęcia na s. 63 dzięki uprzejmości Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

Zdjęcie kapeli góralskiej Małe Trebunie-Tutki na s. 65 dzięki uprzejmości menedżerki zespołu, Anity Trebuni-Tutki.

„Nasz elementarz. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 1. Część 2” został dopuszczony do użytku szkolnego (art. 22c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Rok dopuszczenia: 2014

Warszawa leży nad Wisłą. W stolicy obradują Sejm i Senat.

Urządzą: prezydent, premier i ministrowie rządu.

W herbie miasta jest Syrenka.

Legenda głosi, że nazwa Warszawa powstała od imion:

Wars i Sawa. W rzeczywistości pochodzi od dawnego imienia Warsz i oznaczała na początku „osadę Warsza”.

„Nasz elementarz.
Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 1.”
składa się z czterech części:

Warszawa 2014
ISBN 978-83-64735-00-4 (całość)
ISBN 978-83-64735-02-8 (część 2)

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

